

SL

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

2023

Na kratko o reviziji EU

Predstavitev letnih poročil
Evropskega računskega sodišča za leto 2023

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: <https://eca.europa.eu/sl/contact>

Spletišče: <https://eca.europa.eu>

Twitter: @EJAuditors

Opomba: Nekateri skupni seštevki na slikah v tem dokumentu zaradi zaokroževanja morda niso enaki vsoti posameznih elementov.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč na strežniku Europa (<https://europa.eu>).

SL

2023

Na kratko o reviziji EU

Predstavitev letnih poročil
Evropskega računskega sodišča za leto 2023

Vsebina

Predsednikov predgovor	4
Rezultati nasploh	6
Ključne ugotovitve	6
Kaj je Sodišče revidiralo	8
Proračun EU za leto 2023 v številkah	8
Od kod pride denar	8
Za kaj se denar porabi	9
Kaj je Sodišče zajelo	10
Ugotovitve Sodišča	10
Izjava o zanesljivosti za proračun EU	10
Zaključni račun EU je resničen in pošten prikaz stanja	10
Sodišče daje mnenje brez pridržka o prihodkih	11
Sodišče za porabo proračuna EU daje negativno mnenje	12
Sodišče je za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2023 dalo mnenje s pridržkom	15
Podrobneje o rezultatih Sodišča	16
Upravljanje proračuna in finančno poslovanje	16
Tveganja in izzivi	22
Doseganje rezultatov pri izvrševanju proračuna EU	30
Prihodki	34
Enotni trg, inovacije in digitalno	37
Kohezija, odpornost in vrednote	40
Naravni viri	45
Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba	50
Sosedstvo in svet	54
Evropska javna uprava	58
Mehanizem za okrevanje in odpornost	61
Evropski razvojni skladi	66
Ozadje	71
Evropsko računsko sodišče in njegovo delo	71

Predsednikov predgovor

Približujemo se sredini večletnega finančnega okvira EU za obdobje 2021–2027. Unija je prebrodila nekaj let, zaznamovanih s spremembami in izzivi, kakršnih dotlej nismo poznali. Nanje je odgovorila s pomembni odzivi na področju politik in financiranja. To potrjuje, da sta zanesljivo finančno poslovanje in nadzor na vseh ravneh EU bistvenega pomena. Sodišče s svojim delom prispeva k izboljšanju finančnega poslovanja in uspešnosti politik EU. Letno poročilo Sodišča je eno ključnih orodij za doseg te ciljev.

Sodišče o zanesljivosti zaključnega računa EU za leto 2023 daje mnenje brez pridržkov in ugotavlja, da ta točno predstavlja finančni položaj EU. Tudi v tem letnem poročilu je ugotovljeno, da pri prihodkih EU ni bilo pomembnih napak.

Sodišče je že tretje leto zapored pripravilo dve ločeni mnenji o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za proračunsko leto 2023: eno za tradicionalni proračun EU in drugo za mehanizem za okrevanje in odpornost (RRF). Kar zadeva tradicionalni proračun EU ali večletni finančni okvir, se je ocena stopnje napake pri porabi proračuna EU, ki jo je izračunalo Sodišče, povečala na 5,6 % (2022: 4,2 %). Sodišče zato za odhodke iz proračuna EU daje negativno mnenje.

Bistvene napake še vedno obstajajo na področju Kohezija, odpornost in vrednote, pri katerem stopnja napake dosega 9,3 % (2022: 6,4 %, 2021: 3,3 %), ter Enotni trg, inovacije in digitalno s stopnjo napake v višini 3,3 % (2022: 2,7 %). Na področju Naravni viri stopnja napake tudi letos znaša 2,2 % (2022: 2,2 %). Najpogostejše vrste napak so še vedno tiste, ki so povezane z neupravičenimi projekti in stroški ter z javnimi naročili.

Znatno povečanje ocenjene stopnje napake za proračun EU, ki je predvsem posledica napak, ugotovljenih v odhodkih za kohezijo (ki so se glede na prejšnje leto povečale za 45 %), je zaskrbljujoče. Do takih porastov pogosto pride v obdobju zaključitve večletnega finančnega okvira, ko se krepi pritisk po povečanju porabe, pri čemer pride do večje obremenitve upravnih virov in tveganja napak. K pritisku na upravne vire prispeva tudi sočasno črpanje sredstev iz različnih in medsebojno konkurenčnih skladov EU, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost.

Do konca leta 2023, tj. tretjega leta izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost, je bilo v okviru tega izplačanih približno 40 % (ali 33 %, če se ne upošteva predhodno financiranje) dodeljenih nepovratnih sredstev. Leta 2023 so odhodki v okviru mehanizma znašali 53,6 milijarde EUR. Revizija Sodišča zajema vseh 23 plačil nepovratnih sredstev 17 državam članicam v višini 46,3 milijarde EUR in obračun predhodnega financiranja, ki skupaj znaša 7,3 milijarde EUR.

Ocena zahtevkov za plačilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jo je pripravilo Sodišče, temelji na plačilnih pogojih, določenih v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost, oziroma na tem, da morajo biti mejniki in cilji najprej zadovoljivo izpolnjeni in da morajo izpolnjevati druge ključne pogoje za upravičenost. Na podlagi te ocene in kvalitativnih ugotovitev, kot so primeri slabe zasnove mejnikov in ciljev ter slabosti v sistemih držav članic za poročanje in kontrolo, daje Sodišče za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost mnenje s pridržkom.

Plačila državam članicam v okviru mehanizma ne temeljijo na dejanskih stroških ukrepov in države članice ne poročajo o dejanskih odhodkih končnih prejemnikov. Poleg tega skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili ni pogoj za ta plačila. Delo, ki ga je Sodišče opravilo na področju kohezije, je razkrilo resne slabosti pri skladnosti s temi pravili, pri čemer se je stopnja napake v zadnjih treh letih močno povečala. Glede na to, da gre za projekte, podobne tistim, ki se financirajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost in jih pogosto nadzorujejo isti nacionalni organi, po mnenju Sodišča obstaja tveganje, da so podobne vrste napak tudi pri odhodkih iz mehanizma. Toda v okviru mehanizma se skladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili ne preverja sistematično.

Sodišče je to vrzel v zagotovilu poudarilo že prej, in sicer v posebnem revizijskem poročilu o okviru Komisije za kontrolo mehanizma za okrevanje in odpornost, nedavno pa je izrazilo še druge pomisleke glede zasnove in izvajanja mehanizma. Prvič, ugotovilo je, da njegov okvir za spremljanje ne zadostuje za merjenje njegove splošne smotrnosti. Poleg tega še vedno obstaja znatno tveganje za črpanje sredstev in dokončanje ukrepov v drugi polovici izvajanja mehanizma. Nov večletni finančni okvir, ki ga bo Komisija predstavila leta 2025, bi moral biti zasnovan tako, da bi zagotavljal ustrezno zaščito finančnih interesov EU, vse do ravni končnih prejemnikov.

Kar zadeva naslednji večletni finančni okvir, je v letnem poročilu Sodišča poudarjenih več tveganj in izzivov za proračun EU. Ti vključujejo tveganje sprostitev obveznosti in povečanja finančne izpostavljenosti ter vse večja finančna tveganja, ki so posledica ruske vojne agresije proti Ukrajini. Poleg tega bo za nove prioritete za prihodnost, kot sta varnost in obramba ter širitev, potrebno znatno povečanje sredstev. Nosilci odločanja bodo morali ugotoviti, kako te finančne potrebe izpolniti. Sodišče se veseli sodelovanja z novoimenovano Komisijo in Evropskim parlamentom ter nadaljnega izboljšanja upravljanja sredstev EU in nadzora nad njimi. Njegova naloga bo tudi v prihodnje krepitev zaupanja državljanov z izboljšanjem odgovornosti in transparentnosti pri vseh dejavnostih EU.

Na koncu bi rad pohvalil tudi predanost in usposobljenost uslužbencev Sodišča. Njihova zavzetost in strokovnost sta namreč bistvena za pripravo letnega poročila in napredovanje naše institucije.

Tony Murphy
predsednik

Rezultati nasploh

Ključne ugotovitve

Sodišče daje mnenje brez pridržka o zanesljivosti zaključnega računa Evropske unije za leto 2023.

Sodišče daje mnenje brez pridržka tudi o zakonitosti in pravilnosti prihodkov za leto 2023.

Sodišče je o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2023 pripravilo dve ločeni mnenji:

- mnenje Sodišča o zakonitosti in pravilnosti proračunskih odhodkov EU je negativno,
- mnenje Sodišča o zakonitosti in pravilnosti odhodkov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost vsebuje pridržke.

Več informacij o podlagi za mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov za leto 2023 je v razdelku Izjava o zanesljivosti.

- Na splošno je bila ocenjena stopnja napake v proračunskih odhodkih EU pomembna, saj je znašala **5,6 %** (2022: 4,2 %).
- Sodišče je v svoji oceni tveganja odhodke EU, pri katerih morajo upravičenci pri predložitvi zahtevkov za povračilo nastalih stroškov pogosto upoštevati kompleksna pravila, opredelilo kot odhodke z **visokim tveganjem**. Delež odhodkov z visokim tveganjem v revidirani populaciji Sodišča je bil tudi v tem letu bistven, saj je znašal **64,4 %** (2022: 66,0 %). Sodišče letos ocenjuje, da stopnja napake v tem delu revidirane populacije Sodišča znaša **7,9 %** (2022: 6,0 %). Ta napaka je pomembna in vseobsegajoča, zato Sodišče daje **negativno mnenje za proračunske odhodke EU**.
- Za **odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost** je Komisija leta 2023 izvršila 23 plačil nepovratnih sredstev državam članicam, ki so vključevala skupno 542 mejnikov in vseh 135 ciljev. Sodišče je pri sedmih plačilih prišlo do kvantitativnih ugotovitev. Šest od teh plačil je vsebovalo pomembne napake, zato Sodišče za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost daje mnenje s pridržkom.
- **Ocenjena stopnja napake** (tveganje ob plačilu), ki jo je Komisija navedla v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2023, znaša 1,9 %, kar je precej pod razponom, ki ga je izračunalo Sodišče. Omejitve naknadnih pregledov, ki jih Komisija in države članice izvajajo za razdelke 1, 2 in 6 večletnega finančnega okvira, vplivajo na tveganje ob plačilu, navedeno v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, in s tem na oceno tveganja, ki jo izračuna Komisija.

- Sodišče je leta 2023 Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (**OLAF**) poročalo o 20 primerih (2022: 14) suma goljufije: o 19, ki jih je odkrilo med revidiranjem odhodkov za leto 2022, ter o enem, ki ga je odkrilo pri reviziji odhodkov za leto 2021. Na podlagi tega je urad OLAF že začel štiri preiskave. Hkrati je Sodišče o 17 od teh primerov poročalo Evropskemu javnemu tožilstvu (**EJT**), ki je na podlagi tega začelo devet preiskav. Sodišče je med revizijo odhodkov za leto 2023 že odkrilo 12 primerov suma goljufije.
- **Neporavnane obveznosti** iz proračuna EU in financiranja nepovratnih sredstev v okviru NextGenerationEU, ki pomenijo prihodnje dolgove, če ne bodo sproščene, so konec leta 2023 dosegle rekordnih 543 milijard EUR (2022: 453 milijard EUR). 90,3 % teh neporavnanih obveznosti je bilo prevzetih po letu 2021.
- Neporavnani **dolg EU, ki izhaja iz najemanja posojil** (nominalna vrednost), se je do konca leta 2023 znatno povečal, in sicer na 458,5 milijarde EUR (2022: 348 milijard EUR). Večina tega neporavnane zneska se nanaša na najeta posojila NextGenerationEU, ki znašajo 268,4 milijarde EUR. Za NextGenerationEU lahko EU do konca leta 2026 najame še za 443,6 milijarde EUR posojil. Vse stroške, ki jih ima EU v zvezi z najemanjem sredstev za posojila NextGenerationEU, vključno s tistimi, ki so povezani z upravljanjem obrestnih in drugih finančnih tveganj, morajo kriti države upravičenke. Vsi stroški, povezani z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU in dodatnimi sredstvi tega instrumenta za programe, se krijejo iz proračuna EU.
- **Izpostavljenost proračuna EU**, ki jo sestavljajo jamstva za posojila EU, izplačana državam članicam ali državam nečlanicam EU, ter pogojne obveznosti, se je povečala z 248 milijard EUR v letu 2022 na 298 milijard EUR v letu 2023. To je bilo predvsem posledica najetih posojil za posojila mehanizma za okrevanje in odpornost, izplačana državam članicam, ter posojil makrofinančne pomoči Ukrajini. Izpostavljenost proračuna EU se bo še naprej povečevala, saj so bili podpisani sporazumi v višini 211,7 milijarde EUR posojil iz mehanizma za okrevanje in odpornost, ki do konca leta 2023 še niso bila izplačana.
- **Izpostavljenost proračuna EU razmeram v Ukrajini** se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 več kot podvojila (s 16 milijard EUR na 33,7 milijarde EUR). Sodišče je poudarilo, da bi prenos tveganj morebitnih neplačil v prihodnost lahko povzročil pritisk na prihodnje proračune in potrebe po plačilih.

*Celotno besedilo letnih poročil Sodišča za leto 2023 o proračunu EU in dejavnostih, financiranih iz 9., 10. in 11. evropskega razvojnega sklada, je na voljo na **spletišču** Sodišča (eca.europa.eu).*

Kaj je Sodišče revidiralo

Proračun EU za leto 2023 v številkah

Evropski parlament in Svet sprejmeta letni proračun EU v okviru dolgoročnejšega proračuna, dogovorjenega za obdobje več let (imenovanega *večletni finančni okvir*). Skupna plačila iz tega proračuna so v letu 2023 znašala 162,0 milijarde EUR ali 98,1 % razpoložljivega zneska.

Ob upoštevanju dodatnih plačil v višini 74,7 milijarde EUR iz namenskih prejemkov (predvsem nepovratna sredstva mehanizma za okrevanje in odpornost v višini 48,0 milijarde EUR ter dodatna sredstva NextGenerationEU za programe večletnega finančnega okvira v višini 19,0 milijarde EUR) in 2,4 milijarde EUR prenosov iz leta 2022 so plačila skupaj znašala 239,2 milijarde EUR. Poraba skupnega razpoložljivega proračuna za plačila v višini 265,7 milijarde EUR je tako znašala 90,0 %.

Brez upoštevanja nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost v višini 48,0 milijarde EUR je poraba proračuna EU za leto 2023 znašala 191,2 milijarde EUR.

Od kod pride denar

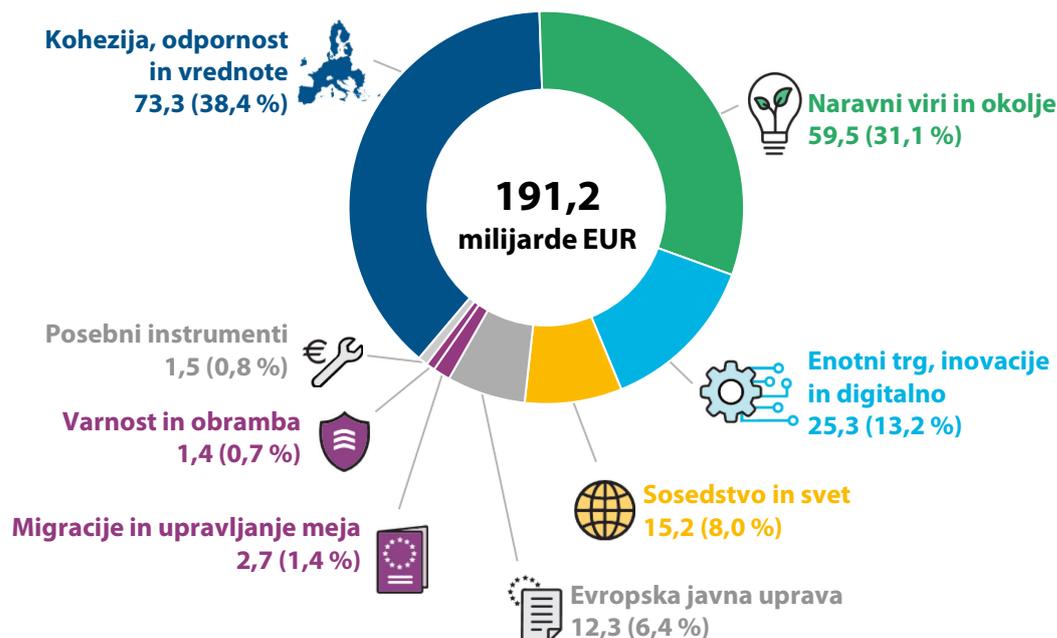
Skupni prihodki za leto 2023 so znašali 248,4 milijarde EUR. Največji delež proračuna EU se financira z zneski, ki jih države članice prispevajo sorazmerno s svojim bruto nacionalnim dohodkom (97,7 milijarde EUR). Drugi viri vključujejo prispevek na podlagi davka na dodano vrednost, ki so ga zbrale države članice (22,5 milijarde EUR), carinske dajatve (22,1 milijarde EUR) in prispevek na podlagi nericiklirane odpadne plastične embalaže (7,2 milijarde EUR). Z zneski najetih posojil za financiranje nepovratne finančne podpore državam članicam v okviru NextGenerationEU se je zagotovilo 67,6 milijarde EUR prihodkov EU. Obstajajo tudi drugi prihodki (31,3 milijarde EUR). Najpomembnejši od teh so prispevki in povračila, povezana s sporazumi in programi EU.

Za kaj se denar porabi

Proračun EU se porabi za vrsto različnih področij, kot je prikazano na [sliki 1](#).

Slika 1 – Poraba proračuna EU za leto 2023 po razdelkih večletnega finančnega okvira

(v milijardah EUR)

Razdelek 1 večletnega finančnega okvira (poglavje 5)	Enotni trg, inovacije in digitalno
Razdelek 2 večletnega finančnega okvira (poglavje 6)	Kohezija, odpornost in vrednote
Razdelek 3 večletnega finančnega okvira (poglavje 7)	Naravni viri in okolje
Razdelek 4 večletnega finančnega okvira (poglavje 8)	Migracije in upravljanje meja
Razdelek 5 večletnega finančnega okvira (poglavje 8)	Varnost in obramba
Razdelek 6 večletnega finančnega okvira (poglavje 9)	Sosedstvo in svet
Razdelek 7 večletnega finančnega okvira (poglavje 10)	Evropska javna uprava
Posebni instrumenti	(zunaj večletnega finančnega okvira)

Vir: Evropsko računsko sodišče

Približno tri četrtine proračuna se porabijo v okviru tako imenovanega deljenega upravljanja. V skladu s to metodo izvrševanja proračuna države članice razdeljujejo sredstva, izbirajo projekte in upravlajo odhodke EU, Komisija pa še vedno nosi končno odgovornost. To na primer velja za razdelka Naravni viri in okolje ter Kohezija, odpornost in vrednote večletnega finančnega okvira.

V okviru mehanizma za okrepanje in odpornost države članice reforme in naložbe vnaprej določijo v svojih nacionalnih načrtih za okrepanje in odpornost, Komisija pa jim plača za doseganje zadevnih mejnikov in ciljev. Države članice lahko predložijo zahtevke za izplačila do dvakrat letno, pri čemer morajo predložiti zadostne dokaze, da so bili zadevni mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni. Kontrolni sistem Komisije mora zagotavljati, da so plačila iz mehanizma zakonita in pravilna, kar je odvisno predvsem od zadovoljivega izpolnjevanja mejnikov in ciljev. Komisija je do konca leta 2023 izvršila 37 plačil nepovratnih sredstev (2021: 1, 2022: 13 in 2023: 23) v skupnem znesku 141,6 milijarde EUR, vključno z 22,7 milijarde EUR predhodnega financiranja, ki še ni bilo obračunano.

Kaj je Sodišče zajelo

Sodišče vsako leto revidira zanesljivost zaključnega računa ter skladnost z njim povezanih prihodkovnih in odhodkovnih transakcij. Revidirana populacija Sodišča za preizkušanje prihodkov za leto 2023 je znašala 248,4 milijarde EUR. Revidirana populacija odhodkovnih transakcij zajema vmesna in končna plačila ter obračunana predplačila. Sodišče ne preučuje izplačil predplačil. Revidirana populacija za preizkušanje odhodkov je znašala 161,2 milijarde EUR v okviru splošnega proračuna in 53,5 milijarde EUR v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Odhodki mehanizma so zajemali 23 plačil nepovratnih sredstev v višini 46,3 milijarde EUR in s tem povezan obračun predhodnega financiranja v višini 7,2 milijarde EUR. Ta plačila so bila izplačana 17 državam članicam ter so se nanašala na 542 mejnikov in 135 ciljev.

Pri porabi splošnega proračuna Sodišče odhodke preuči takrat, ko končni prejemniki sredstev EU izvedejo dejavnosti ali ko nastanejo stroški. Pri mehanizmu za okrevanje in odpornost je glavni pogoj, da Komisija izvrši plačilo državam članicam, zadovoljivo izpolnjevanje vnaprej določenih mejnikov ali ciljev. Pri tem mehanizmu Sodišče odhodke preuči takrat, ko države članice vložijo zahtevke za plačilo za dosego svojih vnaprej določenih mejnikov ali ciljev in ko Komisija te zahtevke sprejme. Sodišče se je osredotočilo na to, ali so bili mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni in ali so bili izpolnjeni pogoji za upravičenost. Revizija Sodišča ne zajema dela mehanizma za okrevanje in odpornost, ki zadeva posojila.

Ugotovitve Sodišča

Izjava o zanesljivosti za proračun EU

Sodišče v skladu s členom 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) da Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije izjavo o zanesljivosti, ki zajema zanesljivost konsolidiranega zaključnega računa EU ter zakonitost in pravilnost transakcij. To je osrednji del letnega poročila Sodišča.

Zaključni račun EU je resničen in pošten prikaz stanja

Zaključni račun EU za leto 2023 v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja finančne rezultate EU ter njena sredstva in obveznosti ob koncu leta.

Zato lahko Sodišče – tako kot že vsa leta od leta 2007 – da mnenje brez pridržka o zanesljivosti zaključnega računa.

Bilanca stanja EU vključuje obveznost za pokojnine in druge zasluške zaposlenih, ki je konec leta 2023 znašala 90,8 milijarde EUR (2022: 80,6 milijarde EUR). Pokojninska obveznost se je v letu 2023 povišala predvsem zaradi znižanja nominalne diskontne stopnje in posodobitve tablice umrljivosti za javne uslužbence EU. Na diskontno stopnjo sta vplivala zlasti gibanje obrestnih mer in pričakovane prihodnje inflacije.

Združeno kraljestvo od 1. februarja 2020 ni več država članica EU. Zato je na datum bilance stanja zaključni račun EU predstavljal neto terjatve do Združenega kraljestva v višini 15,5 milijarde EUR (2022: 23,9 milijarde EUR), ki temeljijo na vzajemnih obveznostih, opredeljenih v sporazumu o izstopu.

Vpliv ruske vojne agresije proti Ukrajini na posojila in nepovratna sredstva v zaključnem računu EU je bil ocenjen ter ustrezno obračunan in razkrit v skladu z zahtevami računovodskih pravil.

Sodišče daje mnenje brez pridržka o prihodkih

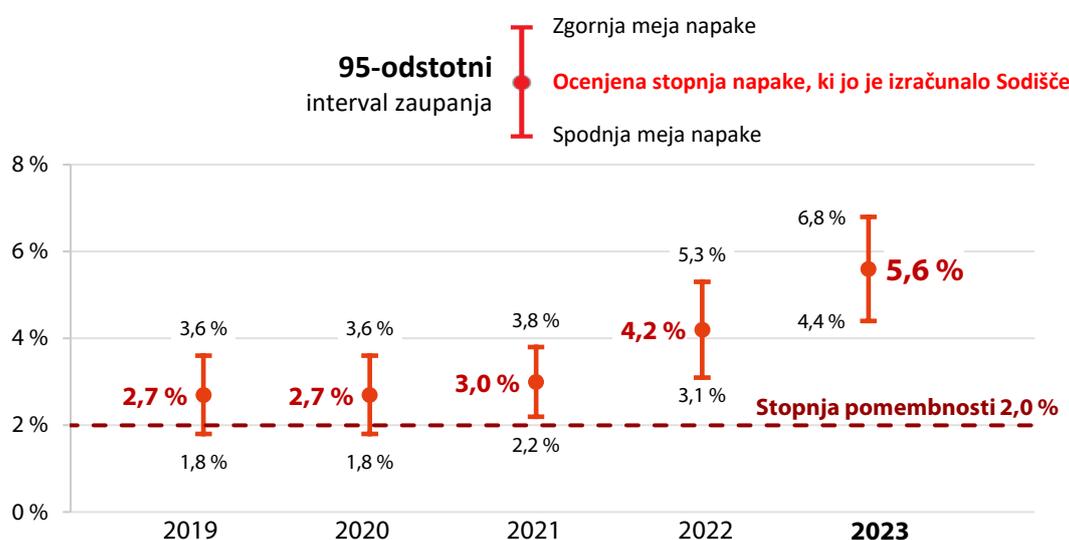
Sodišče ugotavlja, da v prihodkih ni pomembnih napak. Sistemi za upravljanje prihodkov, ki jih je preučilo Sodišče, so bili v splošnem uspešni.

Sodišče za porabo proračuna EU daje negativno mnenje

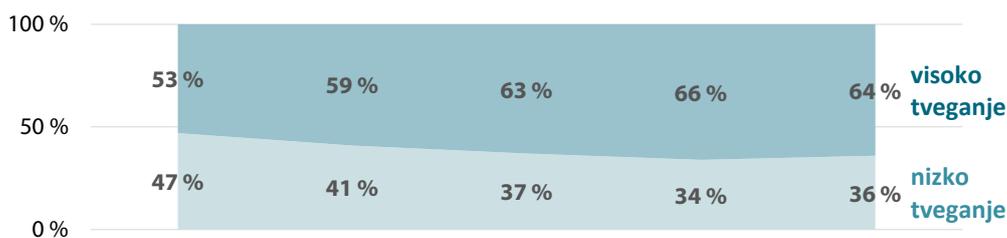
Sodišče napako opredeljuje kot denarni znesek, ki ne bi smel biti izplačan iz proračuna EU. Do napak pride, kadar se denar ne porabi v skladu z ustrežno zakonodajo EU, torej ne v skladu z namenom, ki sta ga imela Svet in Evropski parlament pri sprejemu te zakonodaje, ali kadar se ne porabi v skladu s specifičnimi nacionalnimi pravili.

Stopnja napake za porabo proračuna EU po oceni Sodišča znaša med 4,4 % in 6,8 %. Sredina tega razpona, prej imenovana najverjetnejša stopnja napake, se je v primerjavi z letom prej povečala s 4,2 % na 5,6 % – glej [sliko 2](#).

Slika 2 – Ocenjena stopnja napake in revidirana populacija (2019–2023)

Revidirana populacija glede na tveganje

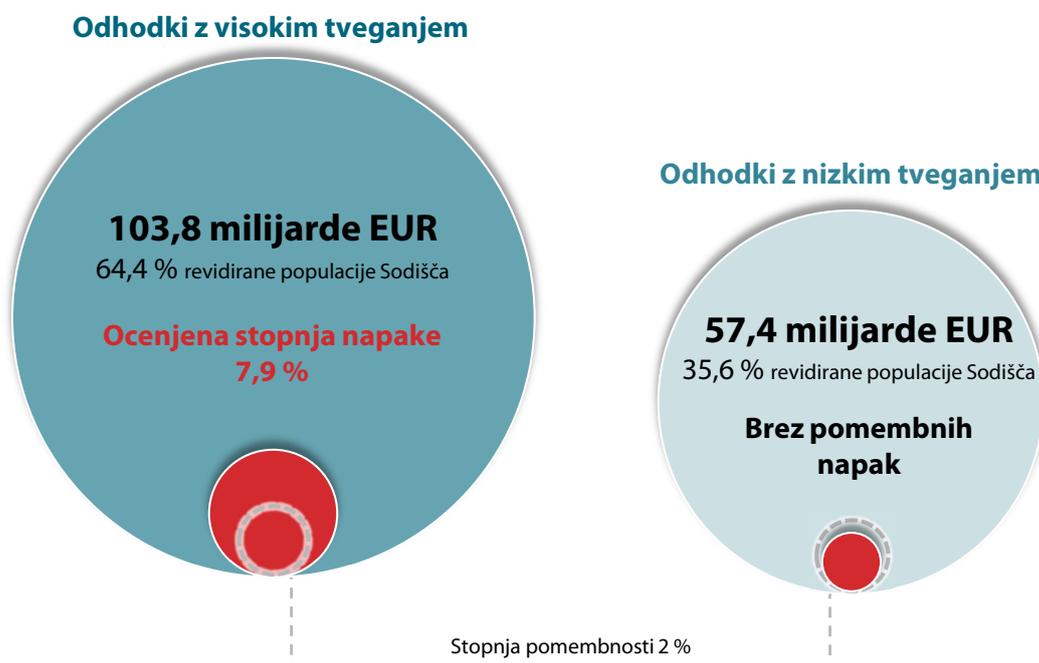

Vir: Evropsko računsko sodišče

Ponovno je več kot polovica revidirane populacije Sodišča vsebovala pomembno napako

Leta 2023 so odhodki z visokim tveganjem pomenili 64,4 % revidirane populacije Sodišča, kar je več kot v prejšnjem letu, ko so pomenili 66,0 % revidirane populacije. Tudi v tem letu je Sodišče ugotovilo, da so bili odhodki z nizkim tveganjem brez pomembnih napak, odhodki z visokim tveganjem pa so še vedno vsebovali pomembne napake, kar pomeni, da način izplačila sredstev vpliva na tveganje napake. Sodišče stopnjo napake za odhodke z visokim tveganjem ocenjuje na 7,9 % (2022: 6,0 %) (glej [slika 3](#)).

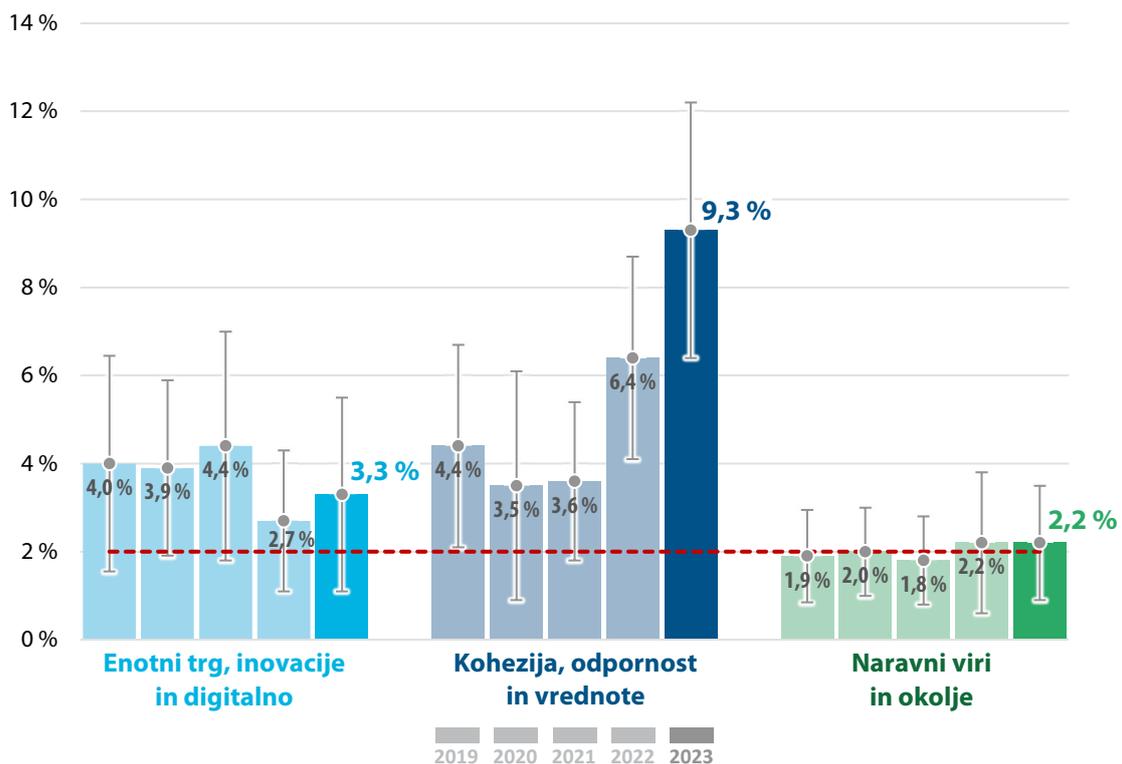
Slika 3 – Razčlenitev revidirane populacije za leto 2023 na odhodke z visokim in odhodke z nizkim tveganjem

Vir: Evropsko računsko sodišče

K skupni stopnji napake je največ prispeval razdelek Kohezija, odpornost in vrednote (3,5 odstotne točke), sledita pa mu razdelka Naravni viri in okolje (0,8 odstotne točke) ter Sosedstvo in svet (0,8 odstotne točke). Na *sliki 4* je primerjava ocenjenih stopenj napake za področja Enotni trg, inovacije in digitalno, Kohezija, odpornost in vrednote ter Naravni viri in okolje med letoma 2019 in 2023.

Slika 4 – Ocenjena stopnja napake za razdelke 1, 2 in 3 večletnega finančnega okvira (2019–2023)

Vir: Evropsko računsko sodišče

Sodišče je tudi za leto 2023 ugotovilo, da so napake v zvezi z upravičenostjo, zlasti na področjih Kohezija, odpornost in vrednote, Naravni viri in okolje, Sosedstvo in svet ter Enotni trg, inovacije in digitalno, največ prispevale k ocenjeni stopnji napake za odhodke z visokim tveganjem, ki je znašala 53 %. Poleg tega so napake, povezane s kršitvami pravil o javnem naročanju in državni pomoči, prispevale 31 % k ocenjeni stopnji napake za odhodke z visokim tveganjem.

Primerjava ocen stopenj napake, ki jih je izračunalo Sodišče, s tistimi, ki jih je izračunala Komisija

V letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, za katerega je odgovoren kolegij komisarjev, so povzete ključne informacije iz letnih poročil o dejavnostih v zvezi z notranjo kontrolo in finančnim poslovanjem. Vanj je vključeno tveganje ob plačilu, ki je ocena Komisije glede zneska, ki je bil plačan, a ne v skladu z veljavnimi pravili. Tveganje ob plačilu za leto 2023, ki ga je izračunala Komisija, znaša 1,9 %, kar je pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče in znaša 5,6 %, (2022: 4,2 %), in pod razponom, ki ga je izračunalo Sodišče in znaša med 4,4 % in 6,8 %.

Tako kot ocenjena stopnja napake, ki jo je izračunalo Sodišče, tudi ocena Komisije ne vključuje odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost, za katere ločeno razkriva rezultate kontrol na podlagi kvalitativne ocene. Poleg tega letno poročilo o dejavnosti vsakega generalnega direktorata (GD) Komisije vključuje izjavo, v kateri generalni direktorat daje zagotovilo, da poročilo pravilno prikazuje finančne informacije ter da so transakcije, za katere je odgovoren, zakonite in pravilne. V ta namen so vsi generalni direktorati pri svoji porabi predložili ocene tveganja ob plačilu, razen za mehanizem za okrevanje in odpornost, za katerega Komisija rezultate kontrol ocenjuje na podlagi kombinacije rezultatov revizij in kontrol držav članic ter lastnih revizij in kontrol.

Sodišče je za vse razdelke večletnega finančnega okvira, za katere zagotavlja posebno oceno, primerjalo oceno tveganja ob plačilu za leto 2023, ki jo je izračunala Komisija, z ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče. Primerjava kaže, da so ocene Komisije za tri področja politike nižje od ocen Sodišča. Sodišče je ugotovilo, da je za razdelek Enotni trg, inovacije in digitalno ocena tveganja ob plačilu v višini 1,4 %, ki jo je izračunala Komisija, v spodnji polovici razpona in pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče, da za razdelek Kohezija, odpornost in vrednote ocena, ki jo je izračunala Komisija, znaša 2,6 %, kar je precej pod razponom ocenjene stopnje napake, ki jo je izračunalo Sodišče, in da je za razdelek Naravni viri in okolje ocena tveganja ob plačilu, ki jo je izračunala Komisija (1,9 %) v spodnjem delu razpona in pod ocenjeno stopnjo napake, ki jo je izračunalo Sodišče.

Komisija v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU navaja svojo skupno oceno tveganja za letne odhodke za leto 2023, da bi opredelila področja z visokim tveganjem in sprejela nanje osredotočene ukrepe. Ocenjuje, da je tveganje nizko za 67 % odhodkov, srednje za 9 % in visoko za 24 %. Vendar je delo Sodišča razkrilo omejitve pri naknadnem delu Komisije, ki skupaj vzete vplivajo na zanesljivost ocene tveganja, ki jo je izračunala Komisija. Eno od področij z najslabšimi rezultati je bilo področje Kohezija, odpornost in vrednote, za katere porabo je Sodišče ocenilo, da je večinoma poraba z visokim tveganjem, medtem ko je Komisija tako opredelila le manjši del porabe.

Sodišče je za odhodke mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2023 dalo mnenje s pridržkom

Mehanizem za okrevanje in odpornost je začasni instrument, ki se izvaja in financira bistveno drugače kot proračunski odhodki EU. Medtem ko upravičenci do porabe proračuna EU prejmejo plačilo za izvedbo določenih dejavnosti ali povračilo za nastale stroške, države članice v okviru mehanizma prejmejo plačilo za zadovoljivo dosego vnaprej določenih mejnikov ali ciljev. Sodišče je zato v zvezi z mehanizmom preučilo, ali so bili vnaprej določeni mejniki ali cilji zadovoljivo doseženi ter ali so bili izpolnjeni horizontalni pogoji za upravičenost.

Splošni revizijski dokazi, pridobljeni z delom Sodišča, kažejo, da 16 od 452 mejnikov in ciljev mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jih je preučilo Sodišče, ni izpolnjevalo pogojev za plačilo ali upravičenost. Ti zadevajo sedem plačil v sedmih državah članicah. Sodišče je odkrilo tudi primere slabo opredeljenih mejnikov in ciljev, slabosti v kontrolnih sistemih držav članic in težave z zanesljivostjo informacij, ki so jih države članice vključile v izjave o upravljanju.

Želite izvedeti več? Vse informacije o glavnih ugotovitvah so v poglavju 1 in poglavju 11 letnega poročila Sodišča za leto 2023. Celotno besedilo letnega poročila Sodišča je na voljo na spletišču Sodišča (eca.europa.eu).

Podrobneje o rezultatih Sodišča

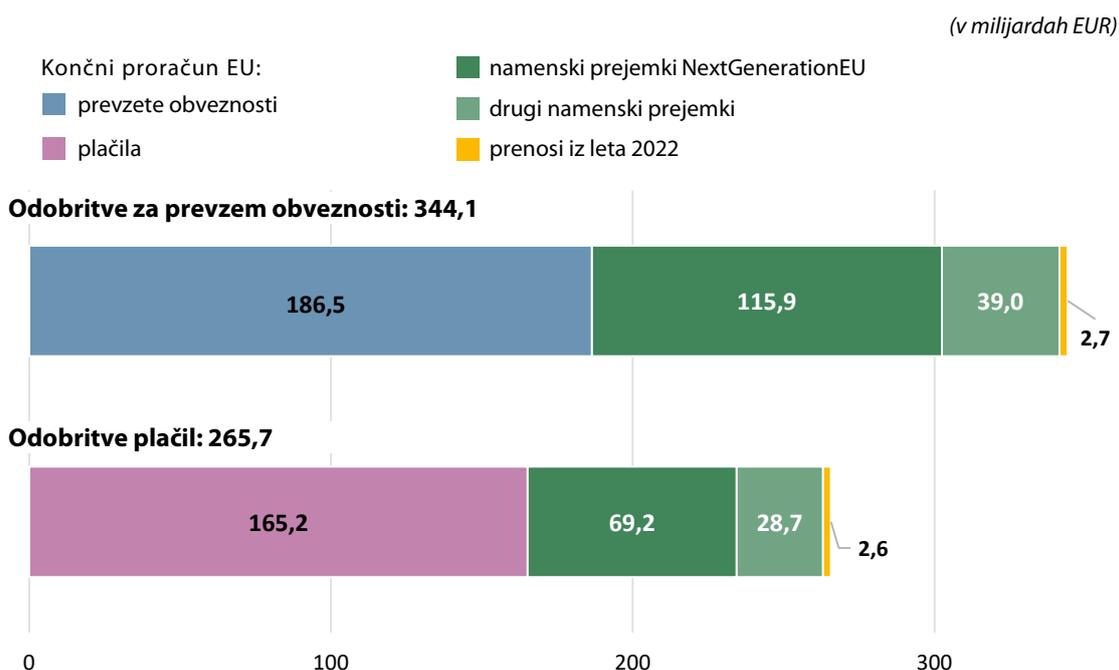

Upravljanje proračuna in finančno poslovanje

Stopnja izvrševanja proračuna EU je bila visoka za obveznosti, toda nizka za plačila

Leto 2023 je bilo tretje leto večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Na [sliki 5](#) so prikazana skupna razpoložljiva sredstva za odhodke iz proračuna EU, vključno z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU.

Slika 5 – Skupne razpoložljive odobritve iz proračuna EU za leto 2023, vključno z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

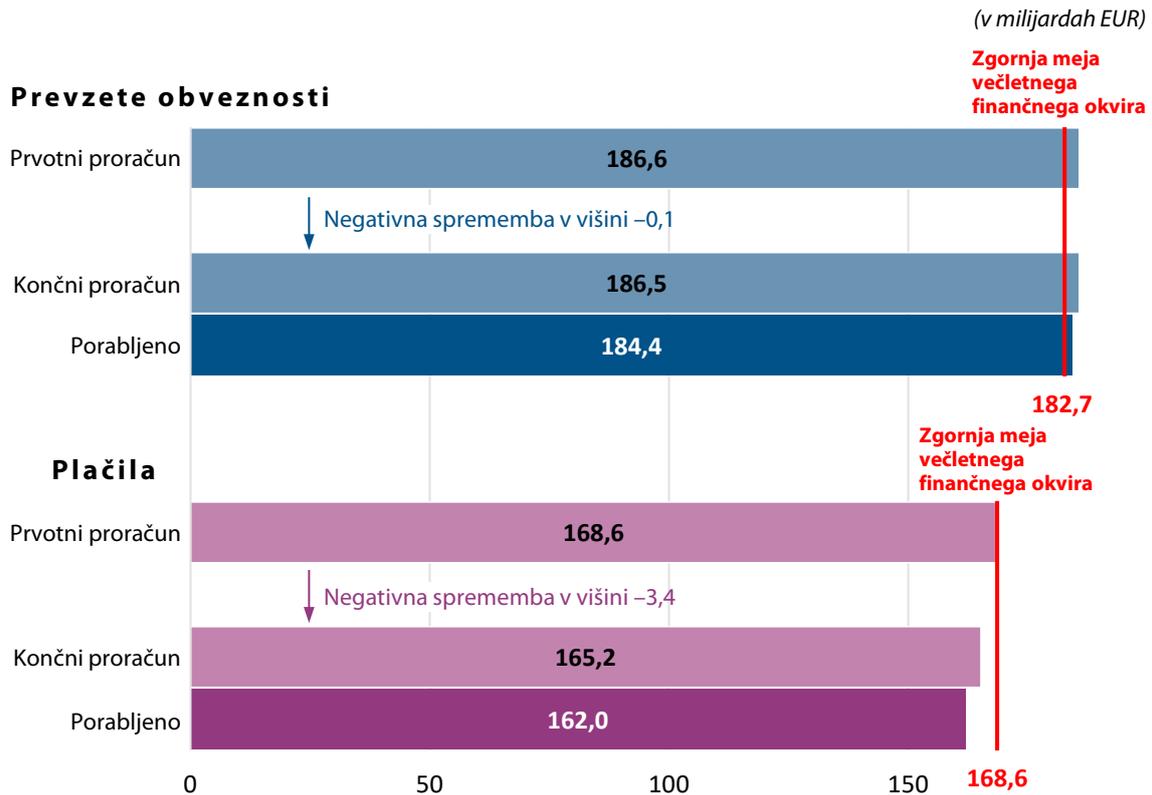
V letu 2023 so bile uporabljene skoraj vse odobritve za prevzem obveznosti iz letnega proračuna EU

Končni proračun za odobritve za prevzem obveznosti je bil 186,5 milijarde EUR, kar je nad zgornjo mejo večletnega finančnega okvira, ki znaša 182,7 milijarde EUR. To je omogočila uporaba posebnih instrumentov večletnega finančnega okvira, kot so rezerva za prilagoditev na brexit, Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji ter rezerva za solidarnost in nujno pomoč. Ti instrumenti zagotavljajo dodatna sredstva za nove ali nepredvidene dogodke nad zgornjimi mejami večletnega finančnega okvira. Skupne obveznosti, prevzete v okviru proračuna za leto 2023, so znašale 184,4 milijarde EUR.

Plačila so bila nižja od prvotno načrtovanih in pod zgornjo mejo večletnega finančnega okvira

Leta 2023 je skupni končni proračun znašal 165,2 milijarde EUR, kar je pod zgornjo mejo večletnega finančnega okvira. Skupna plačila, izvršena v okviru končnega proračuna, so znašala 162,0 milijarde EUR (glej [sliko 6](#)).

Slika 6 – Izvrševanje proračuna v letu 2023

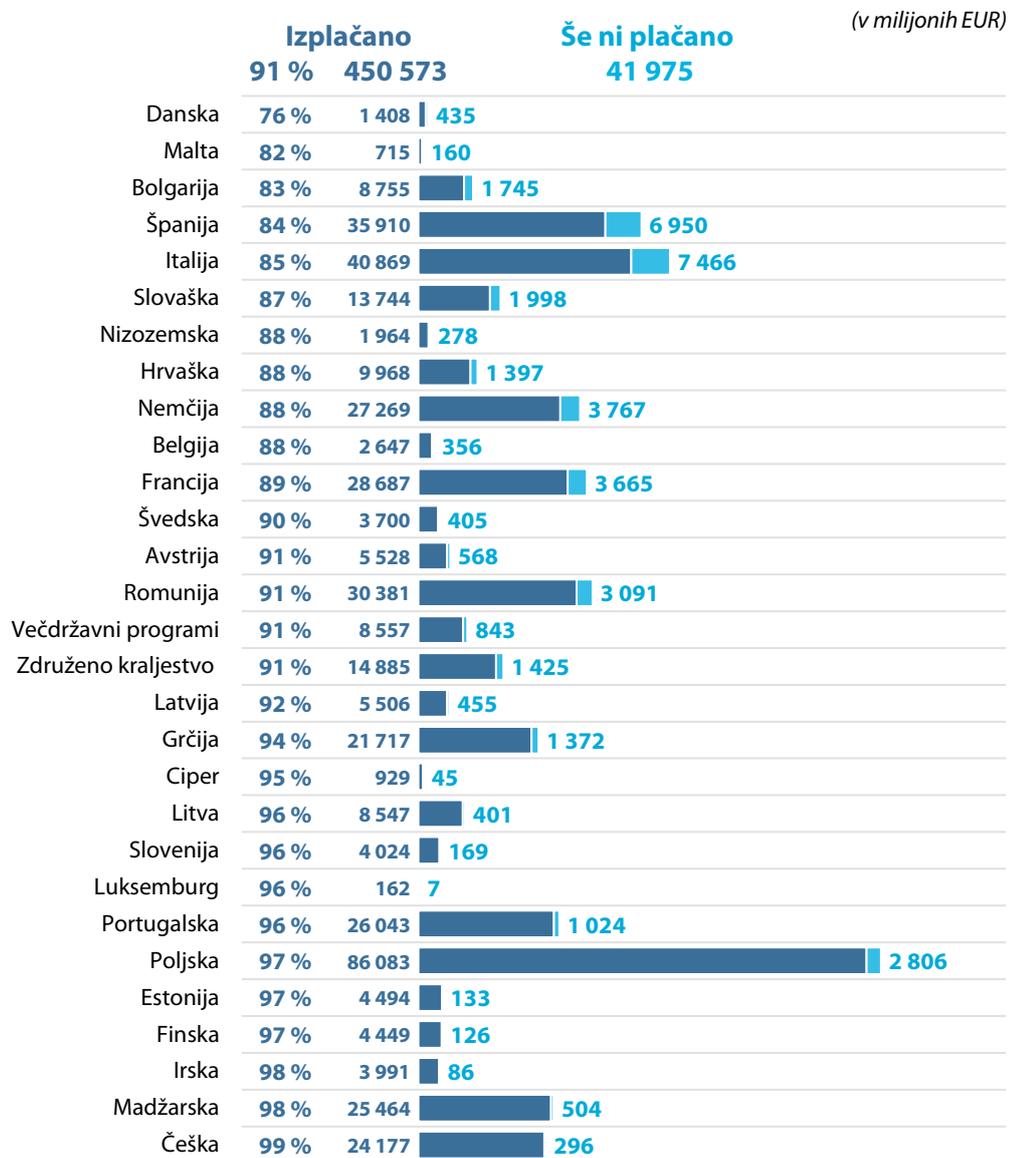
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

Ob upoštevanju dodatnih plačil v višini 74,7 milijarde EUR iz namenskih prejemkov (predvsem nepovratnih sredstev NextGenerationEU) in 2,4 milijarde EUR prenosov iz leta 2022 so plačila leta 2023 skupaj znašala 239,2 milijarde EUR. Poraba proračuna za plačila je tako znašala 90,0 % vseh odobritev plačil v višini 265,7 milijarde EUR.

Črpanje sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 se je v letu 2023 upočasnilo, vendar je bil rok za zahteve za plačila in dokumente o zaključitvi za eno leto podaljšan

Plačila iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) – brez sredstev NextGenerationEU – so leta 2023 znašala 54,7 milijarde EUR, kar je manj kot v prejšnjih treh letih (64,7 milijarde EUR leta 2022, 75,1 milijarde EUR leta 2021 in 72 milijard EUR leta 2020). Ob koncu leta 2023 so plačila za sklade ESI za obdobje 2014–2020 skupaj znašala 450,6 milijarde EUR od skupno dodeljenih 492,6 milijarde EUR, kar pomeni stopnjo črpanja sredstev v višini 91,5 %. Medtem ko so bile razlike med državami članicami pri črpanju sredstev iz skladov ESI manjše kot leta 2022, so bile stopnje črpanja v štirih državah članicah konec leta 2023 nižje od 85 % (glej [slika 7](#)).

Slika 7 – Stopnje črpanja sredstev iz skladov ESI za obdobje 2014–2020 (brez NextGenerationEU) po državah članicah konec leta 2023

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi platforme Komisije za odprte podatke na dan 8. januarja 2024 in drugih podatkov Komisije

Plačila iz skladov z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027 so bila še vedno nizka

Leta 2023 so letna plačila za sklade z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah (6,3 milijarde EUR) znašala 4,1 milijarde EUR predhodnega financiranja in 2,2 milijarde EUR vmesnih plačil. Leta 2023 11 držav članic ni zahtevalo vmesnih plačil za nobenega od skladov, zajetih v uredbi o skupnih določbah. Konec leta 2023 so skupna plačila znašala 12,8 milijarde EUR, kar je le 3,2 % skupnega zneska večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027.

Države članice so leta 2023 prednostno obravnavale prizadevanja za črpanje sredstev kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in pospešitev izvajanja NextGenerationEU. V primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem nakopičene zamude kažejo na nezadostno izvajanje skladov kohezijske politike in pomenijo enoletno vrzel pri izvajanju.

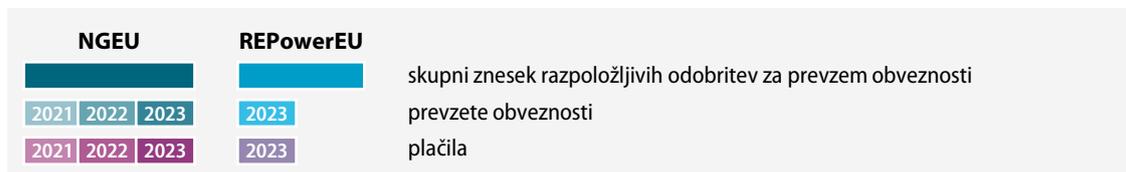
Plačila iz EKSRP v okviru nove SKP so se v letu 2023 začela počasi izvrševati

Od leta 2023 je EKSRP zajet v novih uredbah o skupni kmetijski politiki. Konec leta 2023 so plačila iz EKSRP znašala 0,7 milijarde EUR, stopnja črpanja pa le 1 %.

Izvrševanje plačil iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter instrumenta NextGenerationEU za dodatna sredstva programov je bilo v letu 2023 nižje od pričakovanega

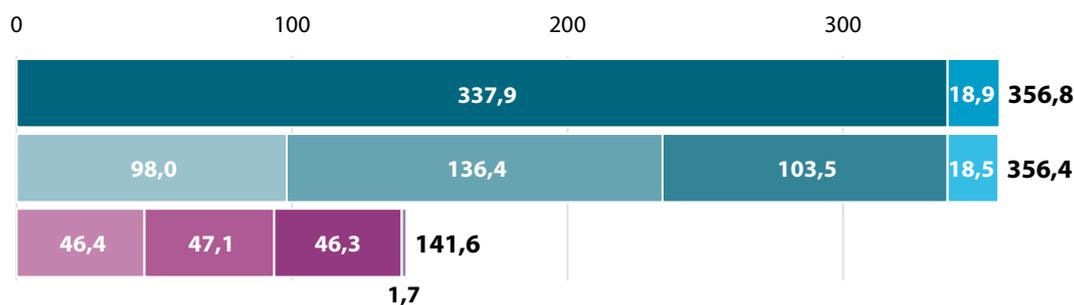
Evropski parlament in Svet sta februarja 2023 spremenila uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost, tako da bi se lahko v načrte držav članic za okrevanje in odpornost vključilo poglavje REPowerEU, ki se financira iz sistema trgovanja z emisijami (ETS) in rezerve za prilagoditev na brexit. Komisija je do konca leta 2023 prevzela vse obveznosti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, financirane iz NextGenerationEU, za nepovratna sredstva (337,9 milijarde EUR). Obveznosti za poglavja REPowerEU so znašale 18,5 milijarde EUR (17,3 milijarde EUR iz ETS in 1,2 milijarde EUR iz rezerve za prilagoditev na brexit), obveznosti za preostalih 0,4 milijarde EUR iz rezerve za prilagoditev na brexit pa je bilo treba prevzeti pozneje. Letna plačila nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost so v letu 2023 znašala 48 milijard EUR. Za primerjavo, Komisija je junija 2022 pričakovala, da bodo skupna plačila iz mehanizma za okrevanje in odpornost, financirana iz NextGenerationEU, ki so povezana z mejniki in cilji (brez načrta REPowerEU), v letu 2023 znašala 76,4 milijarde EUR. Po navedbah Komisije je na izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost negativno vplivalo več dejavnikov, kot so visoka inflacija, višje cene energije, težave v zvezi s svetovnimi dobavnimi verigami, pomanjkanje delovne sile in nezadostna upravna zmogljivost. S plačili v višini 141,6 milijarde EUR od 356,4 milijarde EUR prevzetih obveznosti je na voljo skupno še do 215,2 milijarde EUR nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jih je treba izplačati do konca leta 2026 (glej [sliko 8](#)).

Slika 8 – Izvrševanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost po virih, stanje konec leta 2023

(v milijardah EUR)

Nepovratna sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost (RRF)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

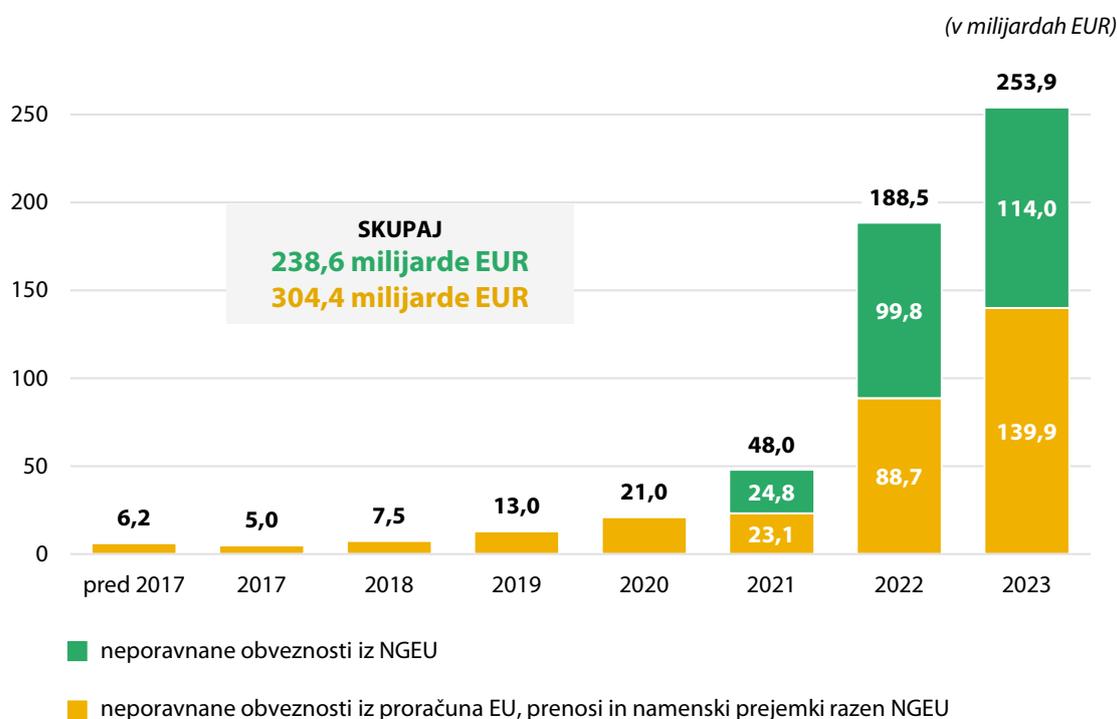
Pri črpanju nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost so med državami članicami velike razlike. Do konca leta 2023 štiri države članice (Irska, Madžarska, Nizozemska in Švedska) niso prejele predhodnega financiranja niti predložile zahtevkov za plačilo, tri države članice (Belgija, Poljska in Finska) pa so prejele le predhodno financiranje.

Skupne obveznosti za dodatna sredstva NextGenerationEU za programe večletnega finančnega okvira so znašale 82,9 milijarde EUR od začetnih dodeljenih sredstev v višini 83,1 milijarde EUR. Letna izplačila dodatnih sredstev NextGenerationEU za obstoječe programe večletnega finančnega okvira so se s 16,1 milijarde EUR v letu 2022 povečala na 19,0 milijarde EUR v letu 2023. Do konca leta 2026 se lahko izvršijo plačila v višini do 40,6 milijarde EUR.

Neporavnane obveznosti iz proračuna EU in za financiranje nepovratnih sredstev NextGenerationEU so dosegle rekordnih 543 milijard EUR

Neporavnane obveznosti so vsota prevzetih obveznosti, ki še niso bile plačane. Do konca leta 2023 so skupne neporavnane obveznosti, ki jih bo treba plačati v naslednjih letih, če ne bodo sproščene, dosegle rekordnih 543 milijard EUR. To pomeni povečanje za 90,2 milijarde EUR v primerjavi z letom 2022 (452,8 milijarde EUR). Neporavnane obveznosti se nanašajo predvsem na proračun EU in prenose (263,6 milijarde EUR) ter nepovratna sredstva NextGenerationEU (238,6 milijarde EUR). Sodišče je v letnem poročilu za leto 2022 priporočilo bistveno zmanjšanje ravni neporavnanih obveznosti. Glej [sliko 9](#).

Slika 9 – Skupne neporavnane obveznosti po letih nastanka in vrstah financiranja konec leta 2023

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023 in poročil o izvrševanju proračuna iz računovodskega sistema Komisije

Tveganja in izzivi

Z revizijo večletnega finančnega okvira so bili uvedeni ukrepi za obravnavanje tveganj, povezanih z dodatnimi stroški financiranja iz NextGenerationEU in zaostankom pri plačilih

Svet je februarja 2024 spremenil večletni finančni okvir kot odziv na številne izzive (npr. nadaljnjo podporo Ukrajini, višje obrestne mere, povečanje migracij in potrebo po spodbujanju strateških tehnologij). Z revizijo večletnega finančnega okvira so se odobritve za prevzem obveznosti za obdobje 2024–2027 povečale za 21,0 milijarde EUR, pri čemer je 17 milijard EUR namenjenih financiranju novoustanovljenega instrumenta za Ukrajino.

Poleg tega je Svet uvedel „kaskadni mehanizem“. Njegov namen je do konca sedanjega večletnega finančnega okvira kriti stroške najemanja posojil v okviru NextGenerationEU, ki, presegajo letne zneske, določene v revidirani uredbi o večletnem finančnem okviru, če sredstev ni mogoče dobiti v obstoječem proračunu EU. Instrument Evropske unije za okrevanje NextGenerationEU je poseben instrument, ki omogoča preseganje zgornje meje večletnega finančnega okvira in nima fiksnega zneska. Komisija je ocenila, da bi lahko plačila dodatnih obresti in kuponov za najemanje posojil v okviru NextGenerationEU v sedanjem večletnem finančnem okviru znašala od 17 milijard EUR do 27 milijard EUR.

Tveganje sprostitev obveznosti v skladih kohezijske politike za večletni finančni okvir 2021–2027

Črpanje sredstev iz skladov ESI in Sklada za pravični prehod za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 je bilo tudi v letu 2023 nizko. Zaradi tega je proračunski organ zmanjšal odobritve plačil za leto 2023 za ESRR (–1,1 milijarde EUR) in ESS+ (–0,7 milijarde EUR). Tveganje sprostitev obveznosti bi se lahko uresničilo že konec leta 2025, in sicer za obveznosti, prevzete leta 2022 v okviru uredbe o skupnih določbah za obdobje 2021–2027.

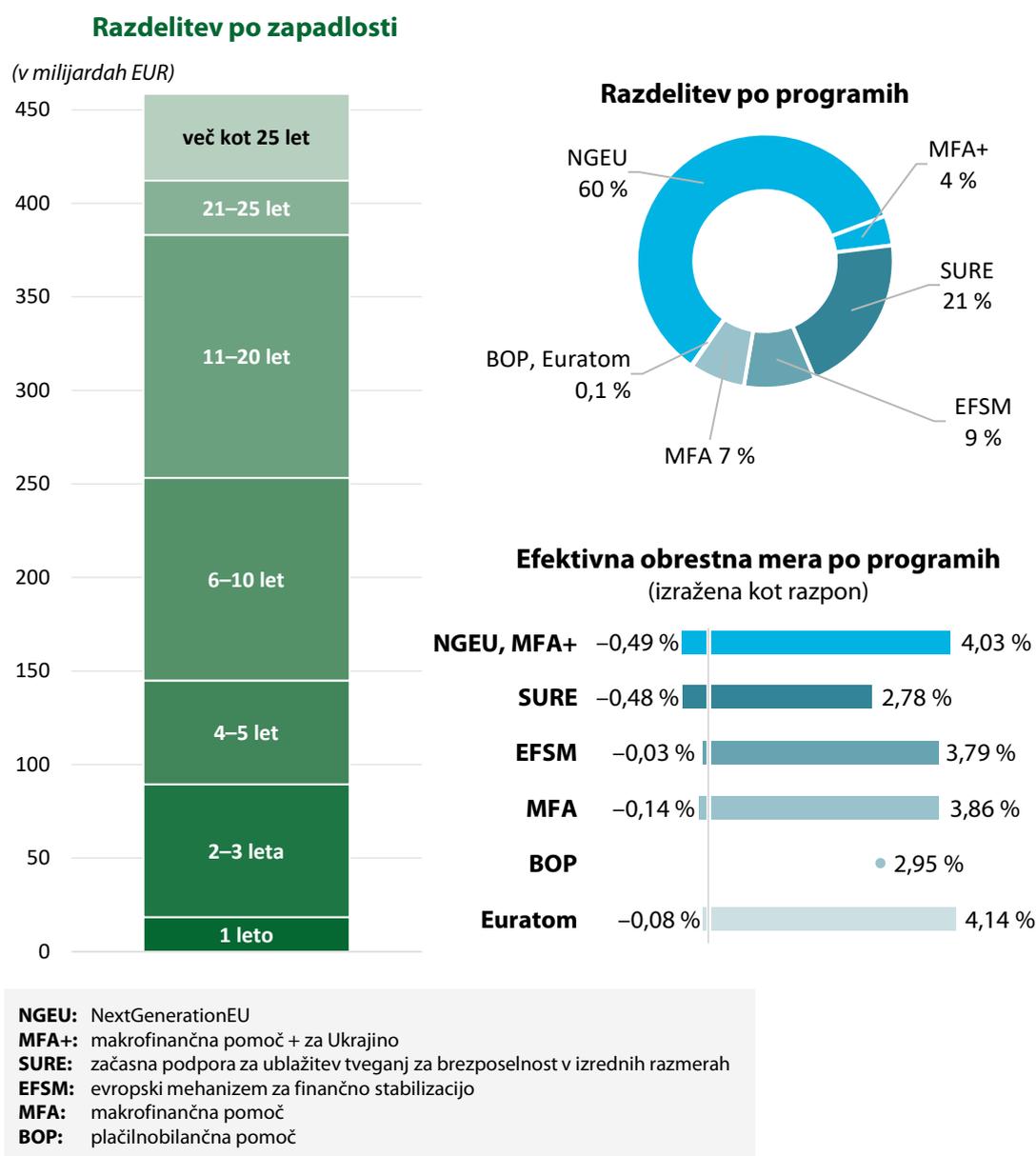
V letu 2023 je Komisija napovedala sprostitev obveznosti za obdobje 2024–2027 v višini 8,1 milijarde EUR (napoved iz leta 2022: 7,6 milijarde EUR za obdobje 2023–2027). Za sklade kohezijske politike, tj. Kohezijski sklad, ESRR in ESS+, je Komisija napovedala, da bodo skupne sproščene obveznosti za obdobje 2024–2027 znašale 2,2 milijarde EUR, kar je več kot petkrat več od 0,4 milijarde EUR, kolikor je napovedala leta 2022. Kar zadeva SPP, bo zaradi zamud pri sprejetju večletnega finančnega okvira in zakonodaje za posamezne programe ter nizkega izvrševanja v letu 2023 prišlo do tveganja, da bodo znatni zneski od leta 2025 naprej razveljavljeni. Zaradi velikega zneska sproščenih obveznosti bi bilo lahko ogroženo doseganje ciljev EU.

Dolg EU, ki izhaja iz najemanja posojil, se je v letu 2023 povečal

Neporavnana najeta posojila EU so se v letu 2023 povečala za več kot 30 %

Do konca leta 2023 se je nominalna vrednost neporavnanih najetih posojil EU povečala na več kot 458,5 milijarde EUR, kar pomeni, da se je v navedenem letu povečala za 110,5 milijarde EUR. EU je postala eden največjih izdajateljev dolga v Evropi. Na [sliki 10](#) so ponazorjene zapadlosti in efektivne obrestne mere vseh posojil EU.

Slika 10 – Zapadlosti in efektivne obrestne mere najetih posojil proračuna EU konec leta 2023

Opomba: Zneski so v nominalni vrednosti.

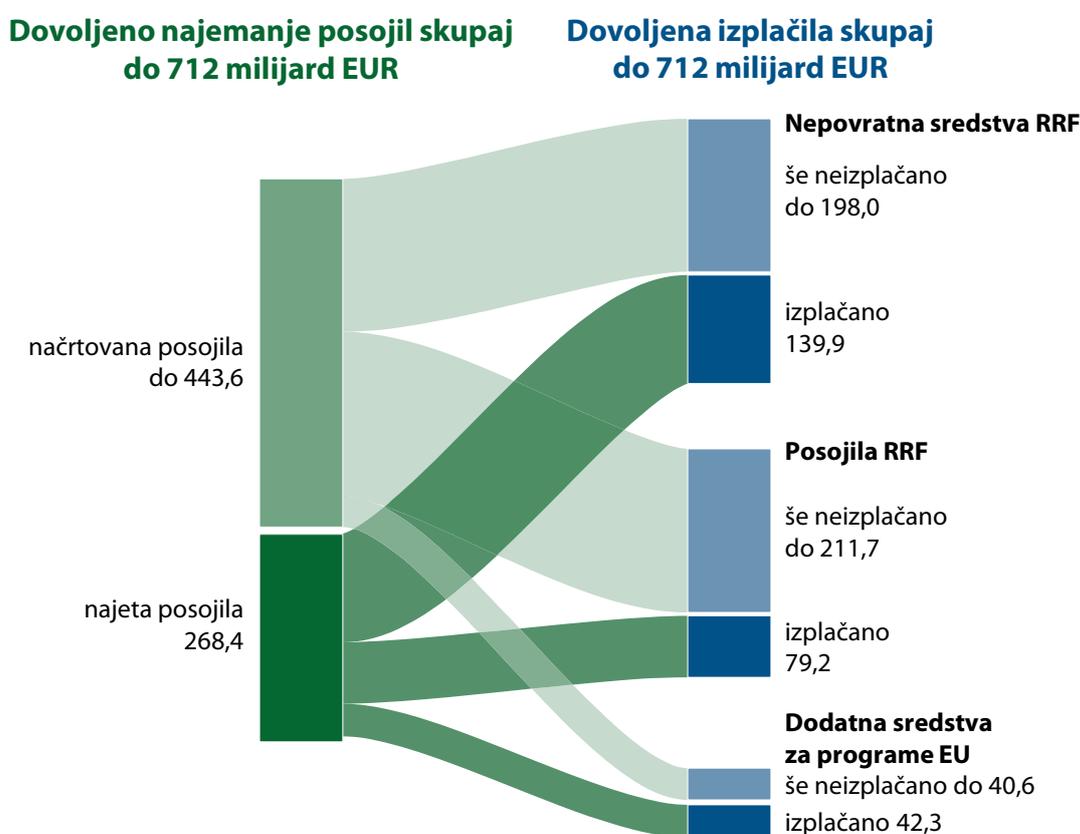
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

Posojila, najeta v okviru NextGenerationEU, bi se lahko do leta 2026 več kot podvojila, večina odplačil pa je odložena na prihodnje večletne finančne okvire

Konec leta 2023 je imela EU neporavnane obveznice EU v nominalni vrednosti 268,4 milijarde EUR za financiranje posojil in nepovratnih sredstev NextGenerationEU ter drugih programov, financiranih iz NextGenerationEU. Za NextGenerationEU lahko EU do konca leta 2026 najame posojila še za 443,6 milijarde EUR (glej [sliko 11](#)).

Slika 11 – Najeta posojila in izplačila v okviru NextGenerationEU konec leta 2023

(v milijardah EUR)

Opomba: Znesek najetih posojil ne vključuje 15,2 milijarde EUR kratkoročnih menic EU. Znesek najetih posojil v višini 7,0 milijarde EUR do konca leta 2023 še ni bil izplačan, sredstva pa so bila na računu pri Evropski centralni banki.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi dokumenta [COM\(2024\) 93](#) in konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

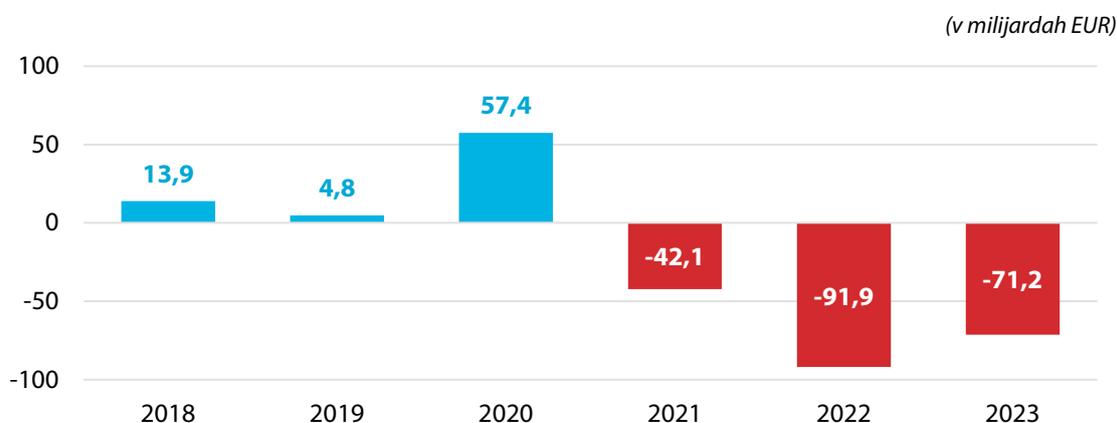
Najeta posojila v okviru NextGenerationEU je treba začeti odplačevati pred koncem leta 2027, če bodo ostale neporabljene odobritve na voljo v proračunski vrstici za kritje stroškov financiranja NextGenerationEU, in sicer najpozneje do leta 2058. Večina odplačil je zato odložena na prihodnje večletne finančne okvire. Vse stroške, ki jih ima EU v zvezi z najemanjem sredstev za posojila NextGenerationEU, vključno s tistimi, ki so povezani z upravljanjem obrestnih in drugih finančnih tveganj, morajo kriti države upravičenke. Vsi stroški, povezani z nepovratnimi sredstvi in dodatnimi sredstvi NextGenerationEU, se krijejo iz proračuna EU.

Da bi Komisija dosegla stabilno in predvidljivo zmanjševanje dolga v okviru NextGenerationEU do leta 2058, bo morda morala obnoviti iztekajoči se dolg z izdajo novih dolžniških instrumentov, da bi tako odplačala stare, ko bodo zapadli. Morebitne spremembe tržnih pogojev bi lahko povzročile višje stroške najemanja posojil, ki jih bo treba za dolg NextGenerationEU, ki se nanaša na nepovratna sredstva in dodatna sredstva, kriti iz proračuna EU.

Zunanji namenski prejemki iz dolga v okviru NextGenerationEU pomembno vplivajo na poslovni izid

Zneski, izposojeni v okviru NextGenerationEU, se usmerijo v nepovratna sredstva NextGenerationEU in dodatna sredstva za programe EU z zunanjimi namenskimi prejemki, ki dopolnjujejo izglasovane odobritve v proračunu EU. Izvajanje instrumenta NextGenerationEU formalno ne vpliva na načelo uravnoveženosti prihodkov in odhodkov, prikazanih v letnem proračunu EU (načelo ravnotežja). Vendar z računovodskega vidika v izkazu poslovnega izida med prihodki ni naveden znesek, izposojen v okviru NextGenerationEU, navedeni pa so odhodki, povezani z nepovratnimi sredstvi NextGenerationEU. Zato to izvajanje negativno vpliva na poslovni izid leta. Negativni poslovni izidi povečujejo primanjkljaj neto sredstev, kot je razvidno iz bilance stanja EU, zato jih je treba financirati iz prihodnjih proračunov (glej [slika 12](#)). Odplačilo najetih posojil v okviru NextGenerationEU je zajamčeno v okviru zgornjih mej lastnih sredstev.

Slika 12 – Poslovni izid (presežek/primanjkljaj) po letih od leta 2018 do leta 2023

Opomba: Znesek za leto 2020 vključuje 47,5 milijarde EUR prihodkov, povezanih s sporazumom o izstopu Združenega kraljestva.

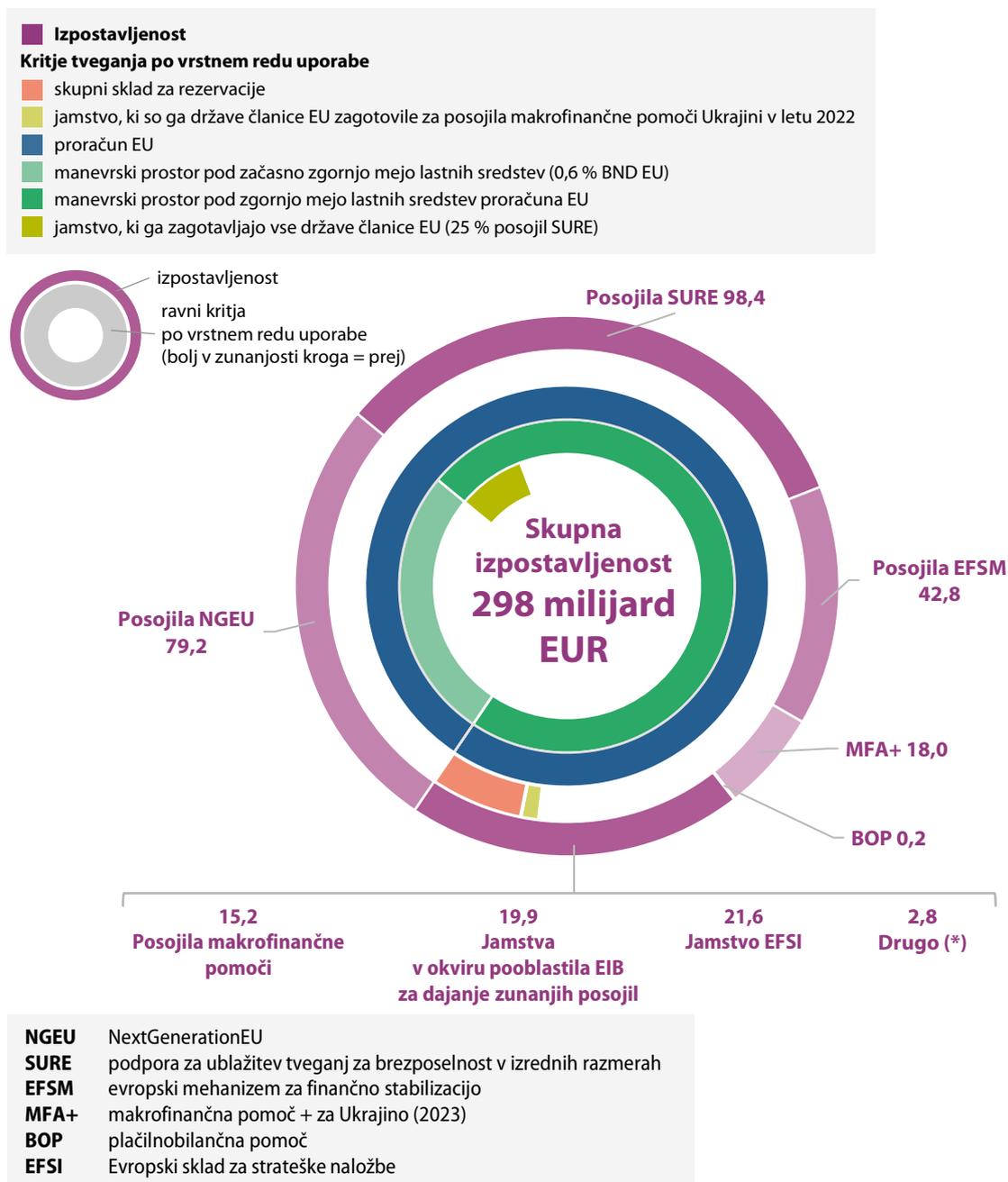
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranih zaključnih računov EU za obdobje 2018–2023

Izpostavljenost proračuna EU se je v letu 2023 povečala in naj bi se še povečevala

Izpostavljenost proračuna EU proračunskim jamstvom EU za najemanje posojil na trgu in pogojnim obveznostim, ki izhajajo iz proračunskih jamstev, je konec leta 2023 znašala 298,0 milijarde EUR, kar je več kot 248,3 milijarde EUR več kot konec leta 2022. Na [sliki 13](#) je podrobna razčlenitev te izpostavljenosti (obarvano vijolično) po virih. Različne ravni kritja tveganja so prikazane kot koncentrični krogi. Krog, ki je najbližje zunanjemu (tj. krogu, ki ponazarja izpostavljenost), predstavlja prvo raven kritja tveganja, ki se bo uporabila. Naslednji krogi, ki si sledijo proti notranjosti, označujejo dodatne ravni kritja tveganja.

Slika 13 – Skupna izpostavljenost proračuna EU konec leta 2023, razčlenjena po virih izpostavljenosti in kritju tveganja

(v milijardah EUR)

(*) Jamstvo Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD): 0,5 milijarde EUR, jamstvo InvestEU: 1,4 milijarde EUR, jamstvo Evropskega sklada za trajnostni razvoj plus (EFSD+): 0,6 milijarde EUR; posojila Euratom: 0,3 milijarde EUR.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023 in veljavnih uredb

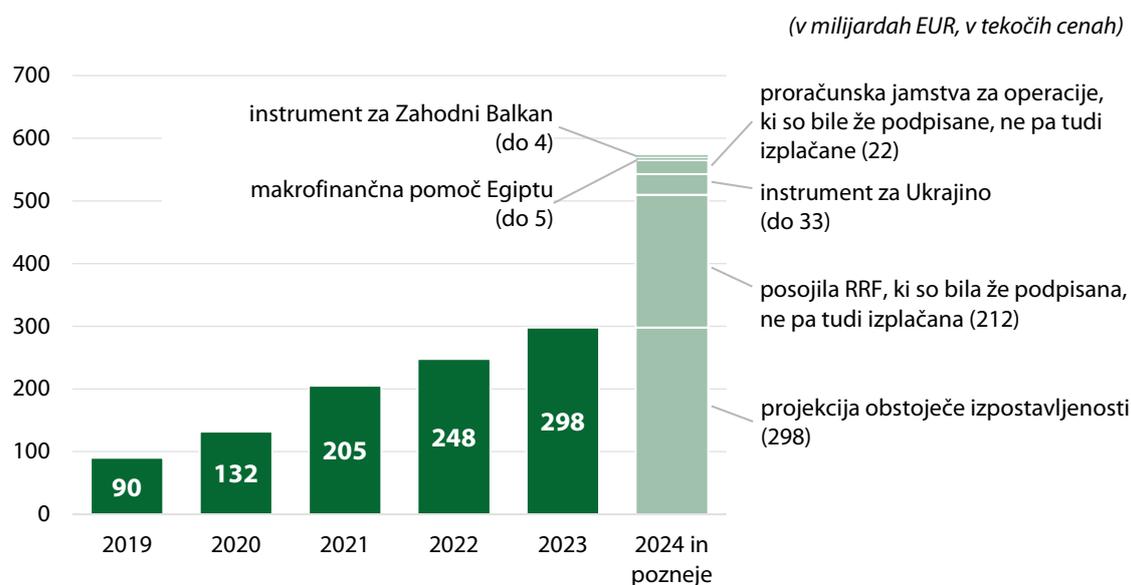
Povečanje izpostavljenosti proračuna EU v letu 2023 je bilo povezano predvsem z najetimi posojili za dodatne 34,1 milijarde EUR posojil državam članicam iz mehanizma za okrevanje in odpornost (2022: 27,2 milijarde EUR), od tega 5,4 milijarde EUR za posojila REPowerEU in posojila Ukrajini v okviru makrofinančne pomoči + v višini 18,0 milijarde EUR. Izpostavljenost pogojnim obveznostim, ki izhajajo iz proračunskih jamstev, se je z 42,9 milijarde EUR, kolikor je znašala konec leta 2022, do konca leta 2023 povečala na 44,0 milijarde EUR, in sicer predvsem zato, ker je bilo več izplačil za naložbe, krite z jamstvom InvestEU. Komisija je oktobra 2023 ocenila, da bi razpoložljivi manevrski prostor za obdobje 2024–2027 zadostoval za kritje morebitnih izgub, ki izhajajo iz obveznosti, podprtih z manevrskim prostorom.

Izpostavljenost proračuna EU naj bi se (glede na stanje konec leta 2023) v letih 2024 in 2025 še povečala, predvsem zaradi novih posojil v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Komisija je do konca leta 2023 z državami članicami podpisala sporazume o posojilih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v višini 290,9 milijarde EUR, od katerih 211,7 milijarde EUR še ni bilo izplačanih.

Zakonodajalec EU je v začetku leta 2024 vzpostavil instrument za Ukrajino. Posojila v višini do 33 milijard EUR se bodo financirala z najemanjem posojil na finančnih trgih in bodo podprta z manevrskim prostorom proračuna EU, tako kot posojila makrofinančne pomoči +. Sodišče je v svojem mnenju o instrumentu za Ukrajino poudarilo, da ta pristop pomeni znatna tveganja za proračun EU.

Na *sliki 14* je primerjava pretekle in predvidene izpostavljenosti proračuna EU za obdobje od leta 2019 naprej.

Slika 14 – Pretekla in predvidena izpostavljenost proračuna EU

Opomba: Zneski so v nominalnih vrednostih.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi konsolidiranih zaključnih računov EU za obdobje 2019–2023 in informacij Komisije

Zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini se še vedno povečujejo finančna tveganja za prihodnje proračune EU

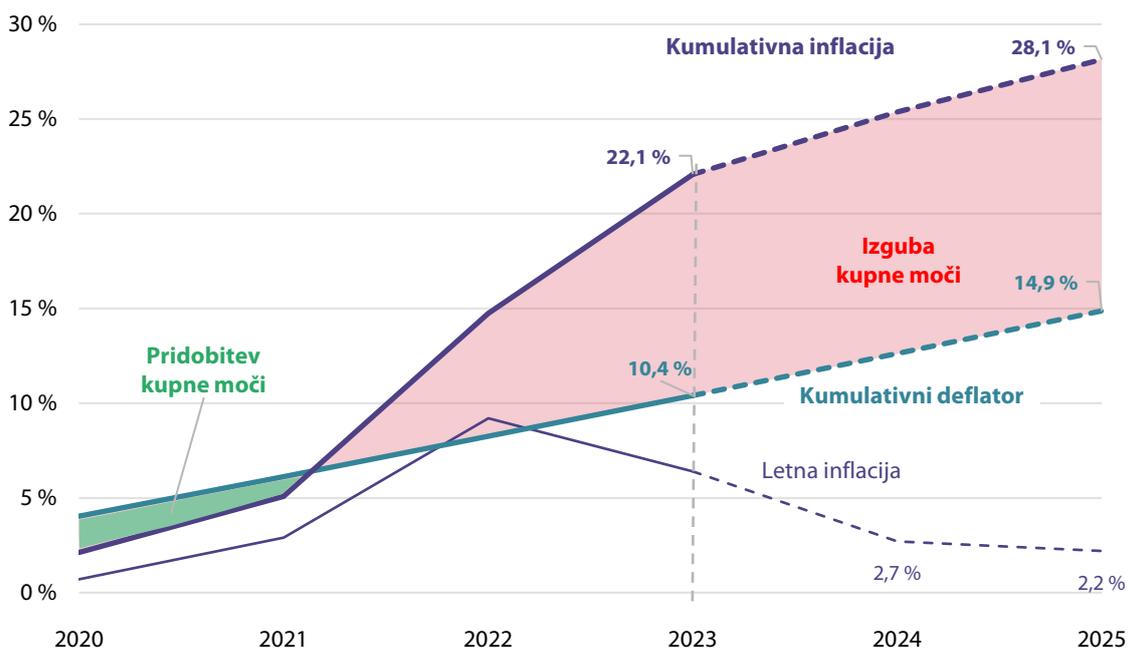
Izpostavljenost proračuna EU v zvezi z Ukrajino se je povečala s 16 milijard EUR konec leta 2022 na 33,7 milijarde EUR konec leta 2023. To je zajemalo 18 milijard EUR posojil v okviru makrofinančne pomoči +, 11,6 milijarde EUR posojil v okviru makrofinančne pomoči, 0,3 milijarde EUR posojil Euratom in 3,8 milijarde EUR proračunskih jamstev za neodplačana posojila, ki so jih zagotovile EIB in druge finančne institucije. Komisija je pripoznala popravek vrednosti za posojila v okviru makrofinančne pomoči in makrofinančne pomoči + Ukrajini v višini 8,8 milijarde EUR (2022: 2,2 milijarde EUR), ki je odražal pričakovane izgube v celotni življenjski dobi posojil.

Leta 2023 je bila v okviru instrumenta makrofinančne pomoči + Ukrajini zagotovljena podpora v višini 18 milijard EUR v obliki zelo ugodnih posojil, ki jih je treba odplačati v največ 35 letih od leta 2033 naprej. Za posojila v okviru makrofinančne pomoči + niso potrebne rezervacije za kritje tveganja neplačila, saj so zajamčena z maneverskim prostorom proračuna EU. Sodišče je poudarilo, da bi prenos tveganj morebitnih neplačil v prihodnost lahko povzročil pritisk na prihodnje proračune in potrebe po plačilih. Poleg tega Sodišče meni, da instrument za Ukrajino, vzpostavljen leta 2024 za zagotovitev finančne podpore v obliki dodatnih posojil v višini do 33 milijard EUR za obdobje 2024–2027, za katera ni potrebno oblikovanje rezervacij, pomeni znatna tveganja za proračun EU.

Visoka inflacija v letih 2022 in 2023 še vedno vpliva na proračun EU

Sodišče na podlagi napovedi Komisije glede inflacije meni, da bi lahko proračun EU do konca leta 2025 izgubil približno 13 % svoje kupne moči (glej [sliko 15](#)).

Slika 15 – Razvoj kupne moči proračuna EU (2020–2025)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Eurostata in pomladanske gospodarske napovedi Komisije za leto 2024

Kaj Sodišče priporoča

Za zmanjšanje tveganja sprostitev obveznosti Sodišče priporoča, naj Komisija pozorno spremlja napredek pri izbiri operacij in sprejme potrebne ukrepe v zvezi s programi, pri katerih obstaja tveganje.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji upravljanja proračuna in finančnega poslovanja, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 2 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Doseganje rezultatov pri izvrševanju proračuna EU

Sodišče vsako leto analizira več vidikov, povezanih s smotrnostjo, in rezultate, ki jih pri izvrševanju proračuna EU dosega Komisija v sodelovanju z državami članicami. Letošnja analiza Sodišča zajema:

- rezultate in ključna sporočila posebnih poročil Sodišča v zvezi s smotrnostjo za leto 2023 ter zadevne informacije Komisije ter proračunskih in zakonodajnih organov (Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije),
- kako je Komisija poročala o smotrnosti poslovanja za razdelek 4 večletnega finančnega okvira Migracije in upravljanje meja (Sodišče namerava različne razdelke večletnega finančnega okvira preučiti v naslednjih letih po sistemu rotacije),
- izvajanje priporočil iz poročila Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2020,
- izvajanje priporočil iz posebnih poročil Sodišča, objavljenih leta 2020.

Ključna sporočila iz posebnih poročil Sodišča o smotrnosti iz leta 2023

Sodišče v svojih posebnih poročilih preučuje, kako dobro so se pri izvrševanju proračuna EU uporabljala načela dobrega finančnega poslovanja. Sodišče je leta 2023 objavilo 29 posebnih poročil, v katerih so bili obravnavani številni izzivi, s katerimi se EU srečuje pri različnih področjih porabe in politikah. Revidiranci Sodišča imajo pravico odgovoriti na opažanja Sodišča. V posebnih poročilih Sodišča v letu 2023 je bilo 220 priporočil o najrazličnejših temah, ki so bila v glavnem naslovljena na Komisijo. 85 % jih je bilo v celoti sprejetih.

Poročila obravnavajo pet strateških področij Sodišča, in sicer odziv EU na okrevanje po krizi; krepitev gospodarske konkurenčnosti EU v korist vseh državljanov; odpornost na grožnje za varnost EU ter spoštovanje evropskih vrednot svobode, demokracije in pravne države; podnebne spremembe, okolje in naravne vire; fiskalne politike in javne finance v EU (glej [tabelo 1](#)).

Tabela 1 – Strateška področja, ki jih je Sodišče obravnavalo v posebnih poročilih v letu 2023

 <p>Odziv EU na okrevanje po krizi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PP 02/2023: Prilagajanje pravil kohezijske politike za odzivanje na COVID-19 ▪ PP 07/2023: Zasnova kontrolnega sistema Komisije za mehanizem za okrevanje in odpornost ▪ PP 16/2023: Komisija in upravljanje dolga v okviru instrumenta NextGenerationEU ▪ PP 26/2023: Okvir za spremljanje smotrnosti mehanizma za okrevanje in odpornost
 <p>Konkurenčnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PP 03/2023: Povezovanje notranjega trga z električno energijo ▪ PP 11/2023: Podpora EU za digitalizacijo šol ▪ PP 13/2023: Pooblaščen gospodarski subjekti ▪ PP 15/2023: Industrijska politika EU na področju baterij ▪ PP 27/2023: Pregled neposrednih tujih naložb v EU
 <p>Odpornost in evropske vrednote</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PP 01/2023: Orodja, ki omogočajo lažje potovanje po EU med pandemijo COVID-19 ▪ PP 09/2023: Zagotavljanje dobavnih verig kmetijskih proizvodov med pandemijo COVID-19 ▪ PP 10/2023: Pripravljalni ukrep o raziskavah na področju obrambe ▪ PP 14/2023: Načrtovanje programov Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ▪ PP 20/2023: Podpiranje invalidov ▪ PP 21/2023: Pobuda Spotlight za odpravo nasilja nad ženskami in dekleti
 <p>Podnebne spremembe, okolje in naravni viri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PP 04/2023: Globalno zavezništvo o podnebnih spremembah(+) ▪ PP 08/2023: Intermodalni prevoz tovora ▪ PP 17/2023: Krožno gospodarstvo ▪ PP 18/2023: Podnebni in energetske cilji EU ▪ PP 19/2023: Prizadevanja EU za trajnostno upravljanje tal ▪ PP 22/2023: Energija iz obnovljivih virov na morju v EU ▪ PP 23/2023: Prestrukturiranje in zasajanje vinogradov v EU ▪ PP 24/2023: Pametna mesta ▪ PP 25/2023: Politika EU na področju akvakulture ▪ PP 29/2023: Podpora EU trajnostnim pogonskim biogorivom v prometu
 <p>Fiskalna politika in javne finance</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PP 05/2023: Finančno okolje EU ▪ PP 06/2023: Nasprotja interesov v porabi EU za kohezijo in kmetijstvo ▪ PP 12/2023: Nadzor EU nad kreditnim tveganjem bank ▪ PP 28/2023: Javno naročanje v EU

Vir: Evropsko računsko sodišče

Smotrnost programov iz razdelka 4 večletnega finančnega okvira Migracije in upravljanje meja

Da bi Sodišče lahko zagotovilo več informacij o smotrnosti izvrševanja proračuna EU, je letos analiziralo razpoložljive informacije o smotrnosti za izbran razdelek večletnega finančnega okvira. Osredotočilo se je na razdelek 4 – Migracije in upravljanje meja ter na naslednja dva sklada: Sklad za azil, migracije in vključevanje (AMIF) ter Sklad za integrirano upravljanje meja (IBMF), ki ga sestavljata instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in instrument za finančno podporo za opremo za carinske kontrole. Celovitejše informacije o smotrnosti za programe, ki se financirajo v okviru določenega razdelka večletnega finančnega okvira, so na voljo proti koncu programskega obdobja in po njem. Sodišče je ugotovilo naslednje:

- o okvir za poročanje o smotrnosti za sedanje obdobje večletnega finančnega okvira je bil izboljšán,
- o informacij o smotrnosti za Sklad za azil, migracije in vključevanje ter Sklad za integrirano upravljanje meja za sedanje obdobje je zaenkrat malo, kažejo pa, da je napredek skromen,
- o večina kazalnikov za obdobje 2014–2020 kaže dober napredek pri doseganju ciljnih vrednosti, vendar kazalniki ne kažejo nujno, koliko so bile s financiranimi ukrepi izpolnjene zadevne potrebe. Trenutno še ni dovolj informacij o splošnih rezultatih programov, vključno z njuno gospodarnostjo in učinkovitostjo,
- o ključni kazalniki smotrnosti, ki jih je Komisija poudarila v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za leto 2022 za Sklad za notranjo varnost – meje in vizumi, so bili manj uravnoteženi kot za Sklad za azil, migracije in vključevanje. V izkazih o smotrnosti programov so bila utemeljena pojasnila za primere, kadar ciljne vrednosti niso bile v celoti dosežene, vendar je Komisija v razdelek „Program na kratko“ vključila tudi pričakovane prihodnje dosežke.

Sodišče priporoča, naj Komisija v razdelku „Program na kratko“ v izkazih o smotrnosti predstavi dejanske dosežke in ne morebitnih dosežkov v prihodnosti ter naj v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU razkrije, kateri ključni kazalniki smotrnosti temeljijo na virih, ki niso enaki tistim iz letnih poročil o izvajanju, ki jih predložijo države članice.

Spremljanje izvajanja priporočil iz poročila Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU – stanje konec leta 2020

Poročilo Sodišča o smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2020 je vsebovalo pet priporočil, ki so bila naslovljena na Komisijo in jih je ta sprejela. Pri treh od petih priporočil, katerih izvajanje je Sodišče spremljalo, ob pregledu stanja izvedbe še ni potekel rok za izvedbo. Od preostalih dveh priporočil je Komisija eno izvedla večinoma, drugo pa deloma.

Spremljanje izvajanja priporočil iz posebnih poročil Sodišča, objavljenih leta 2020

Sodišče vsako leto pregleda, v kakšnem obsegu so revidiranci v treh letih po tem, ko je Sodišče dalo priporočila, sprejeli ukrepe na podlagi teh priporočil. Sodišče je letos analiziralo 195 priporočil iz vseh 26 posebnih poročil, ki jih je objavilo leta 2020. 185 jih je bilo naslovljenih na Komisijo, od tega sedem na Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe, ki deluje kot partnerstvo med Komisijo in Evropsko investicijsko banko. Preostalih deset priporočil je bilo naslovljenih na decentralizirane agencije in druge organe EU ter Evropski urad za izbor osebja. Sodišče je ugotovilo naslednje:

- o delež priporočil, ki so jih sprejeli revidiranci Sodišča, je bil tudi to leto na visoki ravni, saj jih je bilo 80 % v celoti sprejetih, 13 % pa delno,
- o delež priporočil, ki so bila izvedena v celoti ali večinoma, se je rahlo zmanjšal, in sicer s 70 % na 68 %,
- o 68 % priporočil, naslovljenih na Komisijo, je bilo izvedenih v celoti ali večinoma,
- o 78 % priporočil, naslovljenih na druge revidirance, je bilo izvedenih v celoti ali večinoma,
- o delež priporočil, ki so bila izvedena pravočasno, se je povečal z 38 % na 52 %. Čeprav se je pravočasnost ukrepov, ki so jih revidiranci sprejeli zaradi izvedbe priporočil Sodišča, izboljšala, pa še ni na ravni, zabeleženi pred pandemijo COVID-19,
- o stopnja sprejetja, izvedbe in pravočasnosti je najvišja pri priporočilih v zvezi z oblikovanjem politik ali programov.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji doseganja rezultatov pri izvrševanju proračuna EU, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 3 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Prihodki

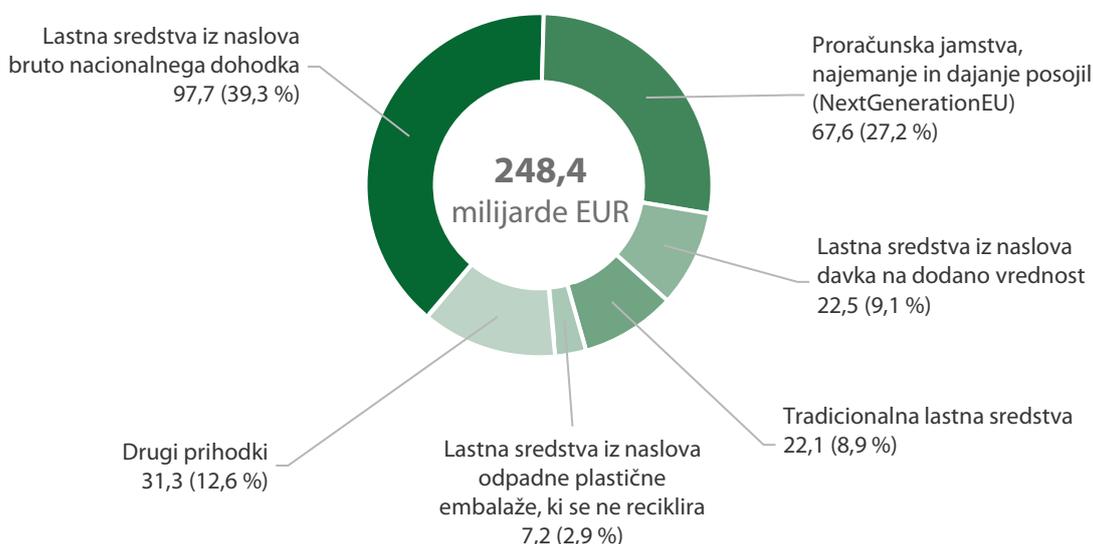
248,4 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

V revizijo Sodišča so bili zajeti prihodki proračuna EU, s katerimi se financira poraba EU. Sodišče je preučilo izbrane ključne sisteme kontrol za upravljanje lastnih sredstev in vzorec prihodkovnih transakcij.

Razčlenitev za leto 2023 (*)

(v milijardah EUR)

(*) Skupni znesek 248,4 milijarde EUR predstavlja dejanske proračunske prihodke EU. Znesek v višini 171,9 milijarde EUR, predstavljen v izkazu poslovnega izida, je izračunan v skladu z računovodenjem na podlagi nastanka poslovnega dogodka.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa Evropske unije za leto 2023

Prispevki držav članic iz naslova BND so leta 2023 pomenili 39 % prihodkov EU, lastna sredstva iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) pa 9 %. Ti prispevki se izračunajo na podlagi makroekonomskih statističnih podatkov in ocen, ki jih zagotovijo države članice. Tradicionalna lastna sredstva, ki zajemajo carinske dajatve na uvoz, ki jih v imenu EU pobirajo države članice, so pomenila naslednjih 9 % prihodkov EU.

Lastna sredstva iz naslova nereciklirane odpadne plastične embalaže so pomenila 3 % prihodkov EU. Izračunajo se z uporabo enotne stopnje za težo nereciklirane odpadne plastične embalaže, nastale v posamezni državi članici.

Prihodki za financiranje NextGenerationEU, ki se nanašajo na zneske, izposojene za zagotovitev nepovratne finančne podpore državam članicam, so pomenili 27 % prihodkov EU.

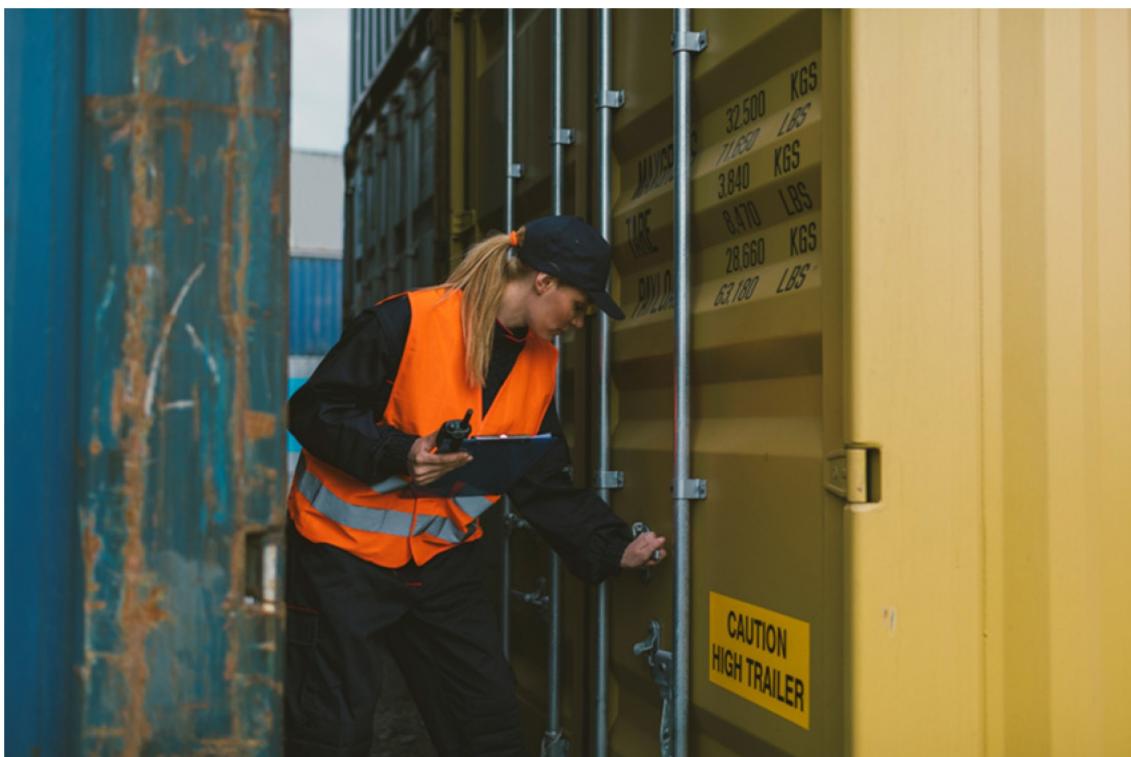
Ugotovitve Sodišča

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
248,4 milijarde EUR	Ne, v letu 2023 ni bilo pomembnih napak

Splošni revizijski dokazi kažejo, da stopnja napake na področju prihodkovnih transakcij ni bila pomembna. Sistemi za upravljanje prihodkov, ki jih je preučilo Sodišče, so bili v splošnem uspešni. Vendar so bili nekateri elementi za upravljanje pridržkov v zvezi z BND in DDV, odprta vprašanja v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi pri Komisiji, ključne notranje kontrole tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je Sodišče ocenilo v nekaterih državah članicah, ter sistemi za zagotavljanje zanesljivosti in primerljivosti podatkov za izračun lastnih sredstev iz naslova plastike delno uspešni.

Na preverjanje BND, ki ga izvaja Komisija, vplivajo zamude držav članic, kar povzroča zamude pri delu Komisije v zvezi s preverjanjem predloženih informacij in umikom pridržkov. Negotovost v nacionalnih proračunih in proračunu EU v zvezi s prispevki iz naslova BND se s tem povečuje. Komisija ni zaračunala zamudnih obresti, kadar so bili pridržki v zvezi z BND delno obravnavani po izteku roka. Zardi tega ni bilo spodbude za države članice, da bi te zagotovile vse potrebne informacije za obravnavo pridržkov v roku.

Število pridržkov v zvezi z DDV in odprtih vprašanj v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi se je zmanjšalo, vendar ostajajo primeri, ki so že dolgo nerešeni. Pri računovodenju in upravljanju tradicionalnih lastnih sredstev v državah članicah so še vedno slabosti.

Sodišče je ugotovilo pomanjkljivosti glede zanesljivosti in primerljivosti podatkov, ki se uporabljajo za izračun lastnih sredstev iz naslova plastike. Sodišče je v posebnem poročilu o tem viru prihodkov ugotovilo slabosti v podatkih, uporabljenih za izračun prispevkov držav članic, in neobstoje zagotovila, da se odpadna plastična embalaža dejansko reciklira.

Napredek pri izvajanju nekaterih ukrepov iz carinskega akcijskega načrta je bil nezadosten. Komisija je veliko ukrepov iz tega načrta povezala s predlogom carinske reforme, ki še ni bil sprejet. Sodišče meni, da bo nekatere od zapoznelih ukrepov mogoče zaključiti šele, ko se bodo začele uporabljati s tem povezane določbe iz predlagane revizije carinskega zakonika Unije (predvidoma od leta 2028 naprej).

Sodišče je ugotovilo tudi, da Komisija ne spremlja dovolj izvajanja meril in standardov za finančna tveganja v državah članicah. [Kot je Sodišče že poročalo](#), zaradi neusklajenosti teh meril in standardov v celotni EU nastaja tveganje za celotno carinsko unijo, saj bi se lahko gospodarski subjekti še naprej usmerjali na vstopne točke v EU, na katerih je raven kontrol nižja.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- državam članicam zaračuna zamudne obresti, kadar se pridržki v zvezi z BND v celoti ne obravnavajo v roku,
- preveri napredek, o katerem poročajo države članice, in opredeli ključne elemente meril in standardov za finančno tveganje, ki jih je treba uporabljati.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji prihodkov EU so v poglavju 4 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Enotni trg, inovacije in digitalno

Skupaj: 25,3 milijarde EUR (13,2 % porabe proračuna EU)

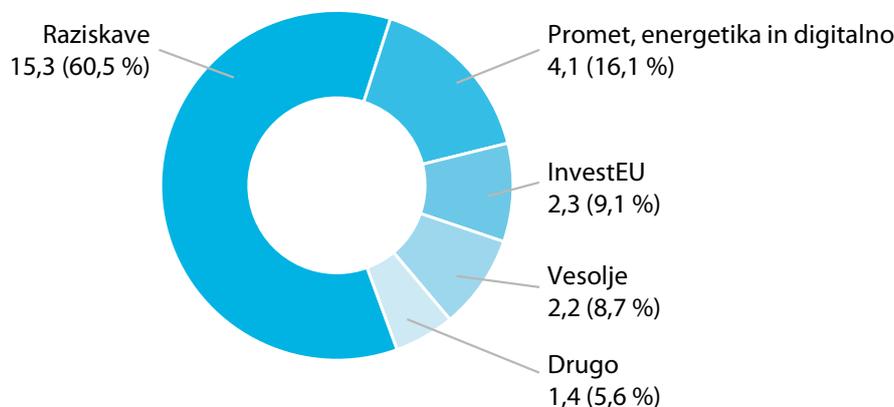
Kaj je Sodišče revidiralo

Programi, ki se financirajo v okviru razdelka Enotni trg, inovacije in digitalno, so raznoliki in namenjeni financiranju projektov, s katerimi se med drugim prispeva k naslednjim področjem: raziskave in inovacije, razvoj evropske infrastrukture v prometnem, energetske in digitalnem sektorju, komunikacije, digitalna preobrazba in enotni trg ter vesoljska politika. Glavna programa za raziskave in inovacije sta Obzorje 2020 in njegov naslednik, program Obzorje Evropa, čeprav slednji še vedno pomeni le majhen delež revidirane populacije Sodišča za leto 2023.

Iz tega razdelka večletnega finančnega okvira se financirajo tudi veliki infrastrukturni projekti, kot so Instrument za povezovanje Evrope (IPE) in vesoljski programi, npr. Galileo, skupna evropska geostacionarna navigacijska storitev (EGNOS) in evropski program za opazovanje Zemlje Copernicus. Razdelek vključuje tudi sklad InvestEU, ki skupaj s programom Obzorje Evropa prejema dodatna sredstva iz instrumenta NextGenerationEU.

Razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

(v milijardah EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa Evropske unije za leto 2023

Za leto 2023 so bila na tem področju revidirana sredstva v višini 15,5 milijarde EUR. Večina porabe so nepovratna sredstva, ki jih upravlja neposredno Komisija, tudi v okviru izvajalskih agencij, in so dodeljena javnim ali zasebnim upravičencem, ki sodelujejo v projektih. Komisija upravičencem ob podpisu sporazuma o dodelitvi nepovratnih sredstev zagotovi predhodno financiranje. Pozneje jim povrne stroške, ki jih financira EU, pri čemer odšteje predhodno financiranje. Vesoljski programi se običajno upravljajo posredno na podlagi sporazumov o prenosu pooblastil in prispevkov, podpisanih med Komisijo in namenskimi izvajalskimi organi (kot sta Evropska vesoljska agencija in Agencija EU za vesoljski program). Finančne instrumente programa InvestEU izvajata predvsem Evropska investicijska banka ali Evropski investicijski sklad, ki sama uporabljata finančne posrednike.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
15,5 milijarde EUR	Da	3,3 % (2022: 2,7 %)

Na splošno Sodišče ocenjuje, da je bila stopnja napake na področju Enotni trg, inovacije in digitalno pomembna. Leta 2023 so bile v 39 (31 %) od preučenih 127 transakcij napake.

Poraba za program Obzorje 2020 je še vedno izpostavljena visokemu tveganju in je glavni vir napak, ki jih odkrije Sodišče. Sodišče je odkrilo količinsko opredeljive napake, povezane z neupravičenimi stroški, v 30 od 97 transakcij za raziskave in inovacije v vzorcu, tudi eno v programu Obzorje Evropa, kar pomeni 71 % ocenjene stopnje napake za ta razdelek v letu 2023, ki jo je izračunalo Sodišče.

V zvezi z drugimi programi in dejavnostmi je Sodišče količinsko opredeljive napake odkrilo v dveh od 30 transakcij v vzorcu; obe sta se nanašali na projekte IPE. Ena od teh se nanaša na resno kršitev pravil EU o javnem naročanju, zaradi katere je bilo naročilo oddano konzorciju, ki ni izpolnjeval meril za izbor.

Po devetih letih izvajanja programa Obzorje 2020 je izračun stroškov dela še vedno glavni vir napak v zahtevkih za povračilo stroškov. Od 30 transakcij s količinsko opredeljivimi napakami v vzorcu Sodišča, ki je zajemal transakcije za raziskave, je bila metodologija za izračun stroškov dela uporabljena nepravilno v 22, tj. v približno 73 %.

Druge napake v zvezi s stroški dela so vključevale nepravilen izračun urnih postavk v okviru Obzorja 2020, nepravilen izračun dnevni postavk za nepovratna sredstva v okviru Obzorja Evropa in kršitve pravila o dvojni zgornji meji. Sodišče je odkrilo tudi napake v zvezi z drugimi neupravičenimi neposrednimi stroški.

Primer z več napakami v posameznem zahtevku za povračilo

V Franciji je upravičenec, ki je javna medvladna organizacija, prijavil stroške dela in drugih storitev. V primeru nekega zaposlenega je v stroške vključil dodatek, za katerega ni bilo pravne podlage in dokazil. Pri nekem drugem zaposlenem je uporabil napačno število učinkovitih ur, zato je bila uporabljena urna postavka previsoka. Poleg tega je upravičenec pri prijavi stroškov za druge storitve vključil zneske DDV, čeprav bi organizaciji te stroške lahko povrnil francoski davčni organ.

Ena od strategij za spodbujanje evropskih raziskav je povečati udeležbo zasebnega sektorja, zlasti novih podjetij in MSP. MSP so pomenila 11 % vzorca (14 od 127 transakcij), vendar 25 % ocenjene stopnje napake. Poleg tega je Sodišče odkrilo napake v zahtevkih za povračilo stroškov pri štirih od 12 revidiranih novih udeležencev, od katerih sta bila dva tudi MSP. Ti rezultati kažejo, da so MSP in novi udeleženci bolj dovzetni za napake kot drugi upravičenci, kar je bilo ugotovljeno tako pri revizijah, ki jih je opravila Komisija, kot tudi v preteklih letnih poročilih Sodišča.

Sistem predhodnih kontrol agencije CINEA za nepovratna sredstva Instrumenta za povezovanje Evrope v prometnem in energetske sektorju

Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje (CINEA) je pristojna za izvajanje programa Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE) za promet in energijo. Trenutno potekata dve programski obdobji, in sicer IPE1 (2014–2020) in IPE2 (2021–2027).

Sodišče je pregledalo strategiji predhodnih kontrol za IPE1 in IPE2 ter izboljšanje med IPE 1 in IPE2. Zasnova obeh strategij temelji na zanesljivi analizi tveganj in nepravilnosti v preteklosti. Vendar CINEA v nekaterih primerih ne namerava izvesti poglobljenih preverjanj v zvezi z javnim naročanjem v okviru projektov IPE2. Sodišče meni, da bi se zaradi tega lahko zmanjšala raven zanesljivosti, ki jo omogočajo predhodne kontrole.

Pristopi k vzorčenju strategij predhodnih kontrol za IPE1 in IPE2 so pravilno upoštevani v zadevnih smernicah. Vendar smernice za javna naročila niso dovolj podrobne, saj v njih ni opisano, kolikšen je obseg pregledov, ki se opravijo na vzorcih.

Letno poročilo Komisije o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

V letnih poročilih o dejavnostih, ki jih je preučilo Sodišče, (tj. poročilih GD RTD in HADEA), so bile opisane informacije, ki so bile na voljo v zadevnem generalnem direktoratu / agenciji, in na njihovi podlagi je bila predstavljena poštena ocena finančnega poslovanja v zvezi s pravilnostjo z izkazi povezanih transakcij, ki so se nanašale na odhodke razdelka 1 večletnega finančnega okvira.

Ocenjeno tveganje ob plačilu, kot je predstavljeno v letnem poročilu Komisije o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU, znaša 1,4 %. Ta odstotek je blizu spodnje meje razpona ocenjene stopnje napake, ki ga je izračunalo Sodišče, in pod pragom pomembnosti. Zato je po mnenju Sodišča ta stopnja kljub ukrepom, ki jih je Komisija že sprejela, še vedno pre nizko navedena.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- poveča upoštevanje pravil o dnevni postavki s strani upravičencev,
- zagotovi jasnost v dokumentih programa Obzorje Evropa,
- oblikuje smernice za predhodne kontrole javnih naročil za projekte IPE.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Enotni trg, inovacije in digitalno so v poglavju 5 letnega poročila Sodišča za leto 2023.

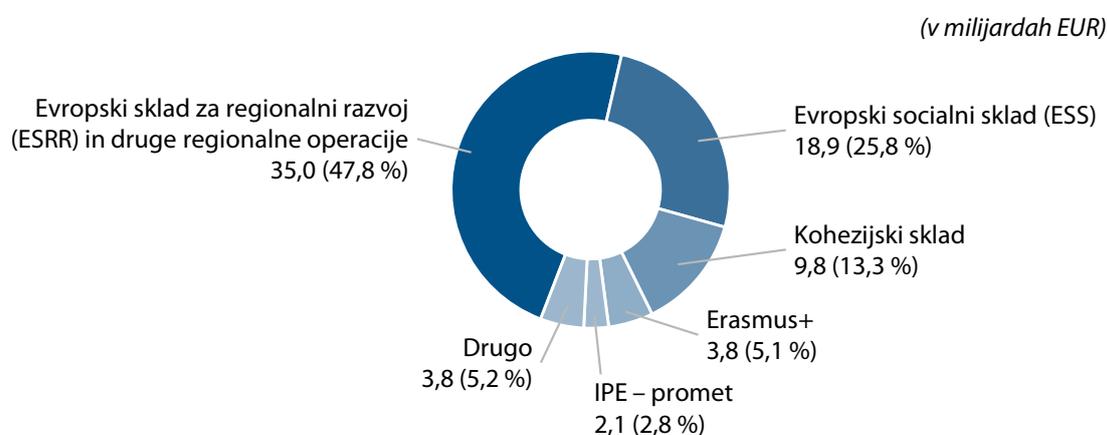
Kohezija, odpornost in vrednote

Skupaj: 73,3 milijarde EUR (38,4 % porabe proračuna EU)

Kaj je Sodišče revidiralo

Poraba v okviru tega razdelka je osredotočena na zmanjševanje razvojnih razlik med različnimi državami članicami in regijami EU (podrazdelek 2a) ter na ukrepe za podporo in zaščito vrednot EU, s čimer bo EU postala odpornejša na sedanje in prihodnje izzive (podrazdelek 2b).

Razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz *konsolidiranega zaključnega računa* Evropske unije za leto 2023

Večino odhodkov v tem razdelku pomenijo skladi kohezijske politike (ESRR, Kohezijski sklad in ESS), pri katerih si Komisija odgovornost za upravljanje deli z državami članicami, sama pa nosi končno odgovornost za izvrševanje proračuna EU. EU sofinancira večletne operative programe ali ukrepe, v okviru katerih se financirajo projekti. Eno ključnih vlog v okviru kontrol in zagotovil za porabo v okviru deljenega upravljanja za obdobje 2014–2020 imajo revizijski organi držav članic. Pri Komisiji je za izvajanje ESRR in Kohezijskega sklada odgovoren Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko (GD REGIO), za izvajanje ESS pa Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje (GD EMPL). Financiranje EU za programe, ki se ne izvajajo z deljenim upravljanjem, upravljajo bodisi neposredno generalni direktorati Komisije ali se upravlja posredno s podporo partnerskih organizacij ali drugih organov.

Ugotovitve Sodišča

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
60,2 milijarde EUR	Da	9,3 % (2022: 6,4 %)

Sodišče na splošno ocenjuje, da je stopnja napake za področje Kohezija, odpornost in vrednote pomembna.

To temelji na reviziji 238 transakcij, pri katerih je Sodišče odkrilo in količinsko opredelilo 49 napak, ki jih revizijski organi niso odkrili ali ustrezno popravili. Sodišče je pri svoji oceni upoštevalo tudi ugotovitve revizijskih organov, ki so pri istih transakcijah poročali o 52 napakah. Upoštevalo je tudi popravke, ki so jih izvedli organi, pristojni za programe (v skupni vrednosti 337 milijonov EUR).

Za leto 2023 je bila ocenjena stopnja napake ponovno precej nad 2-odstotnim pragom pomembnosti. Sodišče ugotavlja, da več dejavnikov dodatno obremenjuje uprave držav članic in povečuje tveganje za njihovo zmožnost zagotavljanja, da je poraba pravilna. Ti dejavniki vključujejo to, da so bili dani na voljo znatni dodatni viri REACT-EU, in končni datum za obdobje upravičenosti pri kohezijski politiki za obdobje 2014–2020 (31. december 2023), katerega zadnja leta se prekrivajo z obdobjem upravičenosti v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

K ocenjeni stopnji napake, ki jo je izračunalo Sodišče, so največ prispevali neupravičeni projekti.

Primeri projektov, ki so bili financirani, čeprav so bili neupravičeni

Zasebna družba na Češkem je prejela sredstva ESRR za nabavo nove opreme IT, da bi se povečali prodaja in konkurenčnost. V skladu z razpisom je bilo treba v projektnih vlogah zadostno opisati posamezne postavke projekta in utemeljiti, da so povezane z dejavnostmi projekta, sicer so bile projektne vloge izključene.

Sodišče je ugotovilo, da družba v svoji projektni vlogi ni dovolj opisala in utemeljila opreme IT, ki jo je želela nabaviti. Poleg tega večina opreme ni bila neposredno povezana s projektnimi dejavnostmi ali skladna s projektnim merilom *gospodarnosti*. Organ upravljanja bi zato moral projektno vlogo izključiti iz financiranja. Zaradi tega Sodišče meni, da projekt ni upravičen.

Poleg tega je Sodišče pri obisku na kraju samem ugotovilo, da nekaterih nabavljenih novih kosov opreme ni uporabljal upravičenec, temveč njegova hčerinska družba, ki ni bila upravičena do financiranja na podlagi razpisa, izdanega v okviru zadevnega programa. Zato Sodišče šteje stroške za opremo, ki jo je uporabljala hčerinska družba, za neupravičene.

K ocenjeni stopnji napake, ki jo je izračunalo Sodišče, so pomembno prispevali tudi neupravičeni stroški in kršitve pravil o javnem naročanju.

Primer kršitve pravil o javnem naročanju

Na Madžarskem je konzorcij treh subjektov (upravičenec) prejel *nepovratna sredstva*, da bi zagotovil brezplačno pravno pomoč zaposlenim in delodajalcem v zvezi z delovnim pravom ter drugimi pravnimi in poslovnimi vprašanji.

Upravičenec je začel prvotni odprti postopek za oddajo javnega naročila, ker je zadevni znesek presegal prag EU. Vendar je nacionalni organ za nadzor nad javnim naročanjem prišel do zaključka, da so ponudniki morda nezakonito izkrivljali konkurenco, zato je o postopku izrekel negativno mnenje. Nato je upravičenec prvotno naročilo razdelil na več naročil nižje vrednosti. Posamezna naročila so bila pod pragom, določenim v direktivi EU o javnem naročanju, zato so bila oddana neposredno in ne prek javnega razpisa. Upravičenec je eno od naročil oddal ponudniku, ki je sodeloval pri domnevnem tajnem dogovarjanju v prvotnem postopku.

Sodišče meni, da so odhodki, povezani s temi naročili, neupravičeni, ker ni bilo postopka za oddajo javnega naročila, ki bi bil skladen z direktivo EU o javnem naročanju.

Ocena dela revizijskih organov

Organi upravljanja so prva raven zaščite. Njihove uspešne kontrole so nujne za zagotovitev skladnosti operacij s pravnim okvirom in njihove *smotrnosti*. Sodišče pri svojih revizijah za zadnjih sedem let ugotavlja, da te kontrole še niso dovolj uspešne. Revizijski organi pomenijo drugo raven zaščite, ki na podlagi vzorca preverja pravilnost odhodkov, ki so jih organi upravljanja prijavili Komisiji. Delovati morajo neodvisno od organov upravljanja.

Sodišče je ocenilo delo 19 od 116 revizijskih organov v 13 državah članicah in Združenem kraljestvu. Vzorec Sodišča je vseboval 29 svežnjev zagotovil. Razen v štirih primerih so revizijski organi Komisiji poročali o stopnji preostale napake v višini 2 % ali manj. Sodišče je pri svojem delu v zvezi z letošnjim vzorcem ob upoštevanju napak, ki jih je odkrila Komisija, in lastnih revizijskih ugotovitev ugotovilo, da je bila stopnja preostale napake višja od 2 % za 16 od 29 revidiranih svežnjev zagotovil.

Sodišče je pri delu vseh 19 revizijskih organov, ki jih je revidiralo, odkrilo različne vrste slabosti. Podobno kot leta 2022 so te slabosti vplivale na več kot polovico transakcij, ki jih je Sodišče preučilo. Napake, ki jih je Sodišče odkrilo v teh transakcijah, bi revizijski organi pri svojih preverjanjih lahko odkril in bi to tudi morali storiti. To zmanjšuje obseg, v katerem se lahko Komisija opira na rezultate njihovega dela.

Stalne pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in kontrol

Sodišče je glede na rezultate revizij Komisije in rezultate v zvezi z 49 neodkritimi napakami, ki jih je odkrilo samo, ter številne slabosti pri delu revizijskih organov prišlo do zaključka, da ob koncu obdobja upravičenosti (31. decembra 2023) sistemi upravljanja in kontrol nekaterih držav članic ne delujejo uspešno. Komisija se – kot tretja raven zaščite – pri svojih ocenah opira na ne povsem zanesljive kontrole, ki se izvajajo na nacionalni ravni, zato to vpliva tudi na zanesljivost stopenj napak, ki jih oceni Komisija. To pomeni, da bi lahko Komisija in države članice izboljšale svoje preglede porabe za kohezijo.

Zaključitev programov za obdobji 2007–2013 in 2014–2020

Do konca leta 2023 so za zaključitev obdobja 2007–2013 en program v okviru GD REGIO in trije v okviru GD EMPL ostali v celoti odprti.

V zvezi z zaključitvijo programskega obdobja 2014–2020 obstajajo negotovosti. Obdobje upravičenosti za porabo za kohezijo traja od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2023, rok, do katerega morajo države članice predložiti končno izjavo o odhodkih, pa je bil nedavno podaljšan do sredine leta 2025. Programi za obdobje 2014–2020 bodo zaključeni zgolj na podlagi dokumentov, ki se nanašajo na končno obračunsko leto, in končnega poročila o izvajanju. Komisija je poročala, da sta bila leta 2023 zaključena dva operativna programa za obdobje 2014–2020, vendar je Sodišče v obeh primerih ugotovilo, da so v letu 2024 še vedno potekali pogovori o poravnavi sprejetih zneskov.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- pravočasno nadalje ukrepa v zvezi z vsemi slabostmi v sistemih upravljanja in kontrol držav članic, ki jih je odkrilo Sodišče in o njih poročalo pri revizijah v zvezi z izjavo o zanesljivosti za obdobje 2014–2020,
- skupaj z revizijskimi organi opredeli ključne izkušnje in jih upošteva pri ureditvah za obdobje 2021–2027. Poleg tega naj organom, pristojnim za programe v državah članicah, sporoči potrebne ukrepe in ustrezne dobre prakse,
- določi, kako naj se usklajeno obravnavajo nepravilnosti pri javnih naročilih za projekte, ki se financirajo tako v okviru neposrednega kot deljenega upravljanja, npr. projekti, ki se financirajo tako iz IPE kot tudi iz ESRR. Nepravilnosti zaradi kršitve istih pravnih določb bi morale biti ocenjene enako, popravki zanje pa morali biti isti,
- zagotovi, da države članice vzpostavijo postopek, s katerim bodo po izvrstitvi plačila sistematično preverjale, ali je upravičenec izpolnil pogodbene obveznosti, s katerimi se je zavezal, da bo dosegel ciljne vrednosti v okviru kazalnikov smotrnosti, ki so bile določene za ukrepe po izvedbi projekta,
- pripravi podrobne postopke zaključitve, pri katerih se bodo upoštevala tveganja, ugotovljena v letnih poročilih Sodišča, in sicer z vzpostavitvijo sistema za spremljanje zaključitve, da bi se spremljali stanje vseh operativnih programov za obdobje 2014–2020, zneski, ki so bili med letom in kumulativno dejansko poravnani, zneski, ki še niso bili poravnani, in ukrepi, ki jih je treba še zaključiti, ter o teh informacijah poroča v letnih poročilih o dejavnostih. Te informacije o zaključitvi obdobja 2014–2020 naj vključujejo tudi sprostitev neporavnanih sredstev v zaključnih računih Komisije.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Kohezija, odpornost in vrednote so v poglavju 6 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Naravni viri

Skupaj: 59,5 milijarde EUR (31,1 % porabe proračuna EU)

Kaj je Sodišče revidiralo

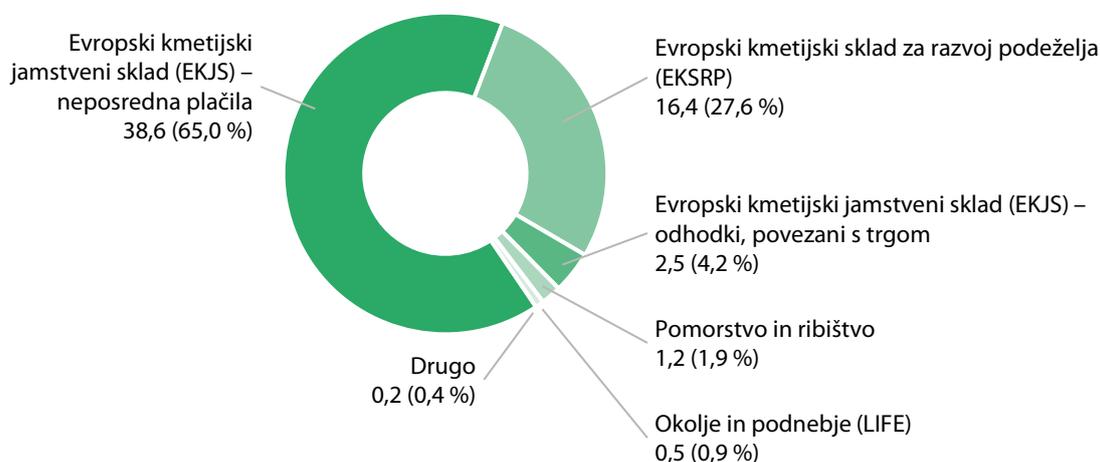
To področje porabe zajema porabo za skupno kmetijsko politiko (SKP), skupno ribiško politiko in del porabe EU za okoljske in podnebne ukrepe.

Kmetijstvo in razvoj podeželja pomenita 97 % porabe EU na področju Naravni viri in okolje, izvajata pa se s skupno kmetijsko politiko (SKP), katere splošni cilji so trije:

- o trajnostna proizvodnja hrane s poudarkom na kmetijskih dohodkih, kmetijski produktivnosti in stabilnosti cen,
- o trajnostno upravljanje naravnih virov in podnebni ukrepi s poudarkom na emisijah toplogrednih plinov, biotski raznovrstnosti, prsti in vodah,
- o uravnotežen teritorialni razvoj.

Razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

(v milijardah EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa Evropske unije za leto 2023

Komisija (Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja (GD AGRI)) je sicer končno odgovorna za SKP, vendar si upravljanje SKP deli s plačilnimi agencijami v državah članicah. Od leta 2015 neodvisni certifikacijski organi v državah članicah vsako leto dajo mnenje o zakonitosti in pravilnosti odhodkov plačilnih agencij.

Ta razdelek večletnega finančnega okvira zajema tudi porabo EU za pomorsko in ribiško politiko, ki se financira iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR), za katerega je odgovoren Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo (GD MARE), ter program LIFE za okolje in podnebne ukrepe, za katerega so odgovorni generalni direktorati za okolje (GD ENV), podnebne ukrepe (GD CLIMA) in energijo (GD ENER).

Ugotovitve Sodišča

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
58,6 milijarde EUR	Da	2,2 % (2022: 2,2 %)

Sodišče na splošno ocenjuje, da je stopnja napake za razdelek 3 večletnega finančnega okvira pomembna.

V 56 (26 %) od 218 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je na podlagi 37 napak, ki jih je količinsko opredelilo, ocenilo, da stopnja napake za razdelek 3 večletnega finančnega okvira znaša 2,2 %.

Glede na rezultate Sodišča stopnja napake ni bila pomembna za neposredna plačila, ki pomenijo 66 % porabe v tem razdelku večletnega finančnega okvira, za druga področja porabe kot celoto (razvoj podeželja, tržni ukrepi, pomorstvo, ribištvo, okolje in podnebni ukrepi), ki pomenijo 34 % porabe, pa je bila še vedno pomembna.

Največje število količinsko opredeljenih napak, ki jih je odkrilo Sodišče (16), je bilo pri transakcijah na področju razvoja podeželja. Sodišče je odkrilo 15 količinsko opredeljivih napak v neposrednih plačilih, tri v tržnih ukrepih in tri v odhodkih, ki niso povezani s SKP. Na ocenjeno stopnjo napake je večinoma vplivala neupravičenost upravičencev, dejavnosti, projektov in odhodkov.

Organi držav članic in Komisija so uporabili popravljalne ukrepe, ki so neposredno vplivali na 39 transakcij v vzorcu Sodišča. Ti ukrepi so bili pomembni za njegove izračune, saj so znižali njegovo ocenjeno stopnjo napake za to poglavje za 0,5 odstotne točke. V 30 primerih količinsko opredeljivih napak so imeli organi držav članic in Komisija dovolj informacij, da bi lahko te napake preprečili ali pa jih odkrili in popravili, preden so sprejeli odhodke. Če bi organi držav članic in Komisija ustrezno uporabili vse informacije, ki so jih imeli, bi bila ocenjena stopnja napake za to poglavje za 1,0 odstotne točke nižja.

Neposredna plačila

Sodišče je v 88 preizkušanih transakcijah neposrednih plačil odkrilo 15 količinsko opredeljivih napak, od katerih jih je bilo osem posledica tega, da so kmetje upravičeno površino kmetijskih zemljišč navedli previsoko ali da so bila plačila narobe izračunana. V enem primeru se je upravičenec z ustanovitvijo več podjetij in s tem s predložitvijo več vlog za podporo EU izognil upoštevanju zgornje meje najvišjega zneska podpore.

Primer previsoko prijavljene upravičene površine

V Litvi je imel upravičenec za svoje kmetijsko gospodarstvo določeno upravičeno površino 15,02 ha. Sodišče je med obiskom na kraju samem potrdilo določeno površino, razen za eno parcelo, na kateri upravičenec ni izpolnjeval minimalnih zahtev, saj je bila v enem delu porasla z zaraščeno, neželeno vegetacijo. Z meritvijo se je upravičena površina parcele zmanjšala za 1,64 ha, kar pomeni količinsko opredeljivo napako v višini več kot 10 % za celotno površino kmetijskega gospodarstva. Na zračnem posnetku je vidna parcela z zaraščeno površino, ki jo je Sodišče odkrilo med obiskom na kraju samem.

Razvoj podeželja, tržni ukrepi in druga plačila

Sodišče je preučilo:

- 59 plačil za razvoj podeželja na podlagi površine ali števila živali, ki so jih prijavili kmetje. Ta so vključevala plačila za izpolnjevanje specifičnih kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti, nadomestila za ekološko kmetovanje in plačila kmetom na območjih z naravnimi omejitvami ter nadomestila za kmetovanje na zavarovanih območjih Natura 2000. 19 plačil je vsebovalo napake, od katerih je bilo 13 količinsko opredeljivih napak, med katerimi jih je bilo osem povezanih s previsoko navedenimi upravičenimi površinami,

- 49 plačil za naložbene projekte na področju razvoja podeželja, kot so naložbe v osnovna sredstva, pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete in obvladovanje tveganj (zavarovanje). Sodišče je količinsko opredelilo napake pri treh plačilih, ki so jih upravičenci naredili pri prijavi odhodkov ali dejavnosti, za katere niso izpolnjevali pogojev za upravičenost,
- 14 transakcij na področju tržnih ukrepov, pri katerih je Sodišče odkrilo tri primere, v katerih so plačilne agencije povrnila neupravičene stroške,
- osem transakcij za področja pomorstva, ribištva ter okoljskih in podnebnih ukrepov, pri katerih je Sodišče odkrilo tri količinsko opredeljive napake pri okoljskih in podnebnih ukrepih v okviru neposrednega upravljanja v programu LIFE.

Primer podpore za ekološko pridelavo oljk

V Španiji je mali pridelovalec oljk vložil zahtevek za podporo v okviru ukrepa 11 za razvoj podeželja za ekološko kmetovanje. Podpora je pridelovalcu omogočila ohranitev oljčnikov z zelo starimi oljkami in pridelavo oljk brez gnojil ali pesticidov na bolj strmih parcelah, na katerih oljk ni bilo mogoče mehansko obirati. Sodišče je med revizijo potrdilo, da je upravičenec spoštoval pogoje za upravičenost. Na fotografiji je eden od oljčnikov.

Zbrane informacije o novih sistemih SKP za poročanje o smotrnosti

Uvedba letnih poročil o smotrnosti je pomemben element novega modela izvajanja, ki temelji na smotrnosti, za SKP za obdobje 2023–2027. Odhodki, ki jih plačilne agencije prijavijo v okviru svojih strateških načrtov SKP, morajo biti usklajeni z ustreznimi prijavljenimi izložki, da bi bili upravičeni do podpore EU. Komisija preveri, ali se prijavljeni odhodki ujemajo z izložki. Sodišče je preučilo napredek, ki so ga plačilne agencije Bolgarije, Hrvaške in Grčije dosegle pri razvoju letnega poročanja o smotrnosti, in pristope, ki jih uporabljajo za izvajanje svojih sistemov za letno poročilo o smotrnosti.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

GD AGRI je ob upoštevanju dela certifikacijskih organov in lastnih revizij izračunal, da znaša ocenjeni znesek, pri katerem obstaja tveganje ob plačilu, 1 064 milijonov EUR, tj. približno 1,9 % porabe SKP kot celote v letu 2023. Tveganje ob plačilu (prilagojeno stopnjo napake) je ocenil v višini približno 1,5 % za neposredna plačila, 2,8 % za plačila na področju razvoja podeželja in 2,3 % na področju tržnih ukrepov.

Poleg tega je Sodišče opravilo omejen pregled informacij o pravilnosti v letnem poročilu o dejavnostih GD ENV. Ugotovilo je, da sta GD AGRI in GD ENV za izračun tveganja ob plačilu in ob zaključitvi uporabila metodologijo, ki je bila v skladu s smernicami Komisije.

Komisija je v svojem letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU ocenila, da je tveganje ob plačilu za področje Naravni viri znašalo 1,9 %.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče glede na odgovornost držav članic, da dohodkovno podporo usmerijo v tiste, ki jo najbolj potrebujejo, priporoča Komisiji, naj preuči učinkovitost ukrepov držav članic za omejitev neposrednih plačil za velike kmetije.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Naravni viri so v poglavju 7 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba

Skupaj: 4,1 milijarde EUR (2,1 % porabe proračuna EU)

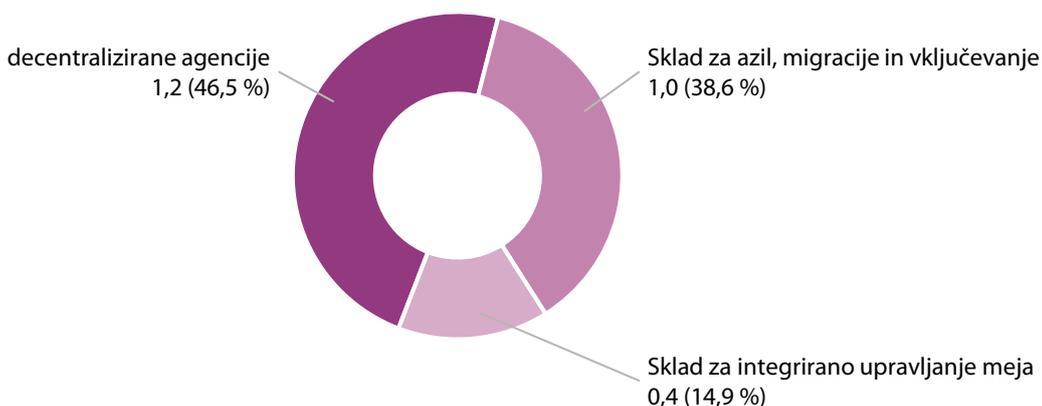
Kaj je Sodišče revidiralo

Glede na vse večji pomen migracij in upravljanja meja v zadnjih letih je Evropska unija uvedla razdelek 4 večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 posebej za ti področji politike.

Precejšen del porabe v tem razdelku v letu 2023 se še vedno nanaša na zaključek projektov in shem iz večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020, ki še niso bili zaključeni.

Migracije in upravljanje meja: razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

(v milijardah EUR)

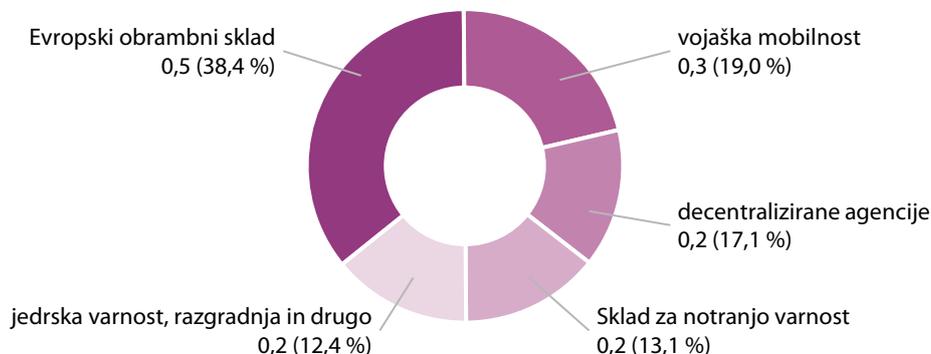
Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

Tako se večina odhodkov nanaša na prenehanje *Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF)* za obdobje 2014–2020 in zaključek financiranja iz instrumenta za finančno podporo na področju zunanjih meja in vizumov v okviru *Sklada za notranjo varnost* – instrument za meje in vizume (ISF-BV). Ta sklada za obdobje 2014–2020 sta bila v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 nadomeščena z novim skladom, tj. Skladom za azil, migracije in vključevanje (AMIF), oziroma *Instrumentom za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (BMVI)* v okviru *Sklada za integrirano upravljanje meja*.

Drugo pomembno področje porabe v razdelku 4 večletnega finančnega okvira je financiranje *decentraliziranih agencij* (Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex), Agencije Evropske unije za azil (EUAA) in Agencije Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA)).

Varnost in obramba: razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

(v milijardah EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa EU za leto 2023

V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je razdelek 5 namenjen varnosti in obrambi. Del, ki se nanaša na varnost, vključuje financiranje iz Sklada za notranjo varnost (ISF) za obdobje 2021–2027 ter dokončanje projektov in shem, ki se financirajo iz instrumenta za finančno podporo na področju policijskega sodelovanja v okviru Sklada za notranjo varnost (ISF-P) za obdobje 2014–2020, kar je v letu 2023 pomenilo znaten delež porabe na tem področju. Zajema tudi financiranje razgradnje jedrskih objektov v Bolgariji, Litvi in na Slovaškem ter financiranje decentraliziranih agencij EU na področju varnosti ([Agencija Evropske unije za droge \(EUDA\)](#), [Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj \(Europol\)](#) in [Agencije Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj \(CEPOL\)](#)). Del, ki se nanaša na obrambo, zajema Evropski obrambni sklad, s katerim se podpirajo skupni obrambni projekti v vseh fazah raziskav in razvoja. Podpira tudi vojaško mobilnost z namenskim proračunom v okviru Instrumenta za povezovanje Evrope, ki se nanaša na prilagoditev odsekov vseevropskega prometnega omrežja za dvojno, civilno-vojaško rabo.

Za večino sredstev Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Sklada za notranjo varnost za obdobje 2014–2020 ter Sklada za azil, migracije in vključevanje, Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in Sklada za notranjo varnost za obdobje 2021–2027 se uporablja deljeno upravljanje med državami članicami (ali pridruženimi schengenskimi državami) in Generalnim direktoratom Komisije za migracije in notranje zadeve (GD HOME). Države članice v okviru te ureditve izvajajo večletne nacionalne programe, ki jih pred tem odobri Komisija.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Pravilnost transakcij

V sedmih od 23 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je količinsko je opredelilo štiri napake s finančnim učinkom na zneske, zaračunane v breme proračuna EU. Te napake so se nanašale na neupravičene odhodke, odsotnost dokazil in težave v zvezi z javnimi naročili.

Sodišče je odkrilo tudi deset primerov neizpolnjevanja pravnih in finančnih določb v sedmih transakcijah (vendar brez neposrednih finančnih posledic za proračun EU). Te so se na primer nanašale na pomanjkljivosti v postopkih za dodelitev nepovratnih sredstev, težave pri javnem naročanju in neupoštevanje tehničnih parametrov upravičenosti.

Sodišče je odkrilo tudi tri transakcije, ki sicer niso vsebovale napak v zvezi s pravilnostjo, vendar niso bile skladne z načeli dobrega finančnega poslovanja. Te so se nanašale na vprašanja v zvezi s povračilom davka na dodano vrednost javnim organom in neobstoju objektivne podlage za uporabo dodatkov k plači.

Preučitev elementov sistemov notranje kontrole

Sodišče je ocenilo, kako je GD HOME vzpostavil tematske instrumente za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ter ponovno izračunal dodelitve in ponderje za razdelitev sredstev za nacionalne programe držav članic v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko in Sklada za notranjo varnost. Sodišče je potrdilo, da je GD HOME pri vzpostavitvi tematskih instrumentov in izvajanju metodologij dodeljevanja upošteval zahteve iz ustreznih uredb.

Sodišče je ocenilo tudi podporo in smernice, ki jih GD HOME zagotavlja organom držav članic pri upravljanju prehoda s Sklad za azil, migracije in vključevanje, Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter Sklada za notranjo varnost na novo uredbo o skupnih določbah v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Pet izbranih držav članic (Nemčija in Francija za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Madžarska in Poljska za Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko, Latvija za Sklad za notranjo varnost) je v času revizije Sodišča že imelo pripravljene opise svojih sistemov upravljanja in kontrol, večina pa jih je še dokončevala svoje revizijske strategije (ena je to že storila). Pet držav članic, ki jih je obiskalo Sodišče, Komisiji svojih prvih zaključnih računov za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter Sklad za notranjo varnost ne namerava predložiti prej kot leta 2024. Na splošno je pet revizijskih organov menilo, da je bila podpora GD HOME državam članicam zadovoljiva. Pri pripravah na Sklad za azil, migracije in vključevanje, Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko ter Sklad za notranjo varnost za obdobje 2021–2027 so dosegle razumen napredek.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

Za proračunsko leto 2023 je Sodišče pregledalo letno poročilo o dejavnostih GD HOME. Analiza Sodišča je bila osredotočena na to, ali je GD HOME informacije o pravilnosti v svojem letnem poročilu o dejavnostih predstavil v skladu z navodili Komisije in ali so bile te informacije skladne z spoznanji, ki jih je Sodišče pridobilo med svojimi revizijami. Sodišče ni našlo informacij, ki bi lahko nasprotovale njegovim ugotovitvam.

Sodišče je pregledalo oceni tveganja ob plačilu in tveganja ob zaključku programov, ki ju je izračunal GD HOME. Ugotovilo je, da sta bili izračunani in sporočeni v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU skladno z notranjo metodologijo.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- državam članicam zagotoviti dodatne smernice o veljavnih pravilih,
- pred dodelitvijo nepovratnih sredstev preveri tehnične vidike projektov.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Migracije in upravljanje meja, Varnost in obramba so v poglavju 8 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Sosedstvo in svet

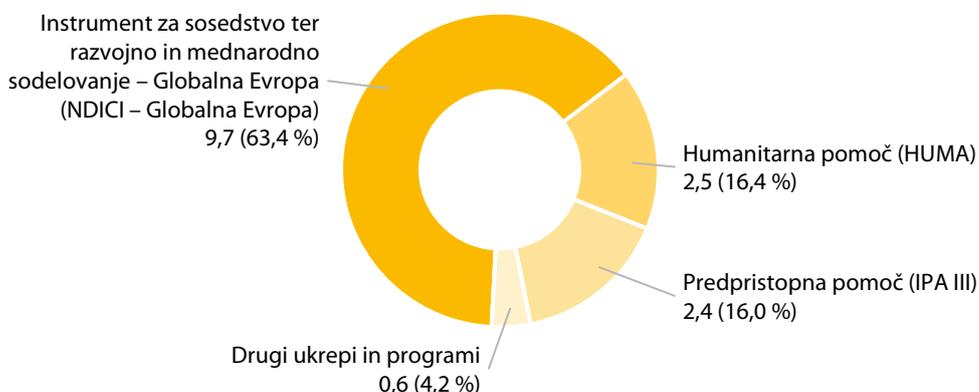
Skupaj: 15,2 milijarde EUR (7,9 % porabe proračuna EU)

Kaj je Sodišče revidiralo

To področje porabe zajema več instrumentov financiranja, zlasti Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI – Globalna Evropa) in instrument za predpristopno pomoč. Vključuje tudi proračun za humanitarno pomoč.

Razčlenitev plačil za leto 2023 po skladih

(v milijardah EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa Evropske unije za leto 2023

Splošni cilj Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa je podpirati in spodbujati vrednote, načela in temeljne interese EU po vsem svetu ter prispevati k spodbujanju multilateralizma in tesnejših partnerstev z državami nečlanicami EU. V primerjavi z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2014–2020 ta instrument odraža dve večji spremembi pri tem, kako EU financira zunanje delovanje (zunanjo politiko):

- o sodelovanje z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi partnerskimi državami, ki se je prej financiralo iz evropskih razvojnih skladov, je zdaj vključeno v splošni proračun EU,
- o to sodelovanje in sosedska politika EU se zdaj financirata v okviru istega instrumenta, tj. instrumenta NDICI – Globalna Evropa, pri čemer so ohranjene posebne značilnosti obeh vrst podpore.

Splošni cilj instrumenta za predpristopno pomoč je podpreti države upravičenke pri sprejemanju in izvajanju reform, potrebnih za usklajevanje z vrednotami EU zaradi članstva v Uniji, ter tako prispevati k njihovi stabilnosti, varnosti in blaginji. EU zagotavlja tudi humanitarno pomoč na podlagi potreb ljudem, ki so jih prizadele nesreče, ki jih povzročijo človek, in naravne nevarnosti, s posebnim poudarkom na najranjlivejših.

Glavni generalni direktorati in službe, ki sodelujejo pri izvajanju zunanjih ukrepov EU, so Generalni direktorat za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR), Generalni direktorat za mednarodna partnerstva (GD INTPA), Generalni direktorat za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči (GD ECHO) ter Služba za instrumente zunanje politike (FPI).

Leta 2023 so plačila za razdelek Sosedstvo in svet znašala 15,2 milijarde EUR (predhodno financiranje, vmesna in končna plačila) ter so bila izplačana v okviru več instrumentov in na različne načine. To so med drugim financiranje javnih naročil za gradnje/blago/storitve, nepovratna sredstva, posebna posojila, jamstva za posojila in finančna pomoč, proračunska podpora ter druge namenske oblike proračunske pomoči državam nečlanicam EU.

Ugotovitve Sodišča

Kljub omejeni velikosti vzorca rezultati revizije Sodišča kažejo, da je tveganje napake v tem razdelku večletnega finančnega okvira visoko. V 37 (51,4 %) od 72 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je količinsko opredelilo 31 napak s finančnim učinkom na zneske, zaračunane v breme proračuna EU. Te napake so se nanašale na neupravičene upravičence, neupravičene stroške, odhodke, ki niso nastali, in javna naročila.

Primer: Izvrševanje proračuna, zaupano neupravičenemu upravičencu

Sodišče je revidiralo račun v vrednosti 3,5 milijona EUR na podlagi sporazuma o prenosu pooblastil z izvajalskim partnerjem, ocenjenim s stebrno oceno. Izvajalski partner je po podpisu sporazuma celotno izvajanje prenesel na zasebno podjetje, registrirano v skladu z nacionalnim pravom države članice EU. To podjetje ni moglo dokazati, da opravlja javne storitve, in s tem upravičenosti do stebrne ocene in upravljanja sredstev EU v imenu Komisije.

Vendar niti Komisija niti izvajalski partner nista zahtevala pojasnila o tem, ali je podjetje v državi članici upravičeno, in zlasti o tem, ali se lahko šteje, da opravlja javne storitve. Prav tako pred podpisom pogodbe o nadaljnjem prenosu pooblastil ni bila opravljena potrebna predhodna ocena podjetja.

Izvajalski partner je zato izvajanje revidiranega sporazuma o nadaljnjem prenosu pooblastil prenesel na neupravičen subjekt, zaradi česar s tem povezano plačilo ni upravičeno.

Sodišče je odkrilo tudi 19 primerov neizpolnjevanja pravnih in finančnih določb (vendar brez finančnega učinka na proračun EU). Ti so se nanašali na primer na javna naročila, nejasno razdelitev stroškov, neskladnost s pravili o prepoznavnosti in nezadostne dokaze.

Za transakcije, povezane s pogodbami v okviru posrednega upravljanja z organizacijami, ocenjenimi s stebrno oceno (mednarodnimi organizacijami, mednarodnimi finančnimi institucijami in državnimi agencijami), je Komisija sprejela odhodke na podlagi finančnega poročila in izjave o upravljanju. Vendar je Sodišče odkrilo napake v transakcijah, ki so jih izvedle organizacije, ocenjene s stebrno oceno, kar kaže na to, da njihova finančna poročila vsebujejo napake in da se o teh napakah ne poroča v njihovih izjavah o upravljanju.

Preučitev elementov sistemov notranje kontrole

Sodišče je obiskalo pet delegacij EU (v Albaniji, Armeniji, Kambodži, Gruziji in Indiji) in ugotovilo nekatere pomanjkljivosti v elementih njihovih sistemov notranje kontrole, na primer v zvezi z nezadostnimi proračunskimi sredstvi za obiske spremljanja in zamudami pri izvajanju pogodb za mešano financiranje.

Letna poročila o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

Sodišče je pregledalo letno poročilo o dejavnostih FPI za proračunsko leto 2023. Osredotočilo se je na to, ali je FPI informacije o pravilnosti v svojem letnem poročilu o dejavnostih predstavil v skladu z navodili Komisije ter dosledno uporabljal metodologijo za oceno prihodnjih popravkov in izterjav.

Od vseh odhodkov, sprejetih leta 2023 (865 milijonov EUR), je FPI ocenil, da skupni znesek, pri katerem obstaja tveganje ob plačilu, znaša 7,2 milijona EUR (0,83 %). Vrednost popravkov na podlagi svojih pregledov v naslednjih letih je ocenil na 0,9 milijona EUR (0,1 % skupnega zneska zadevnih odhodkov). Vodja FPI je zato izjavil, da je bila finančna izpostavljenost FPI pod 2-odstotnim pragom pomembnosti.

Sodišče pri pregledu letnega poročila o dejavnostih FPI za leto 2023 in pregledov plačil, za katera je FPI pristojen v letu 2023, ni odkrilo nobenih napak ali pomanjkljivosti.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- sprejme ukrepe za izboljšanje kontrolnih sistemov za obračun predhodnega financiranja,
- upravičencem zagotovi smernice o razdelitvi skupnih stroškov,
- zagotovi skladnosti s pravili o prepoznavnosti,
- zagotovi, da delegacije EU opravijo dovolj obiskov za spremljanje na terenu,
- okrepi mehanizme spremljanja in usmerjanja za operacije mešanega financiranja.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Sosedstvo in svet so v poglavju 9 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Evropska javna uprava

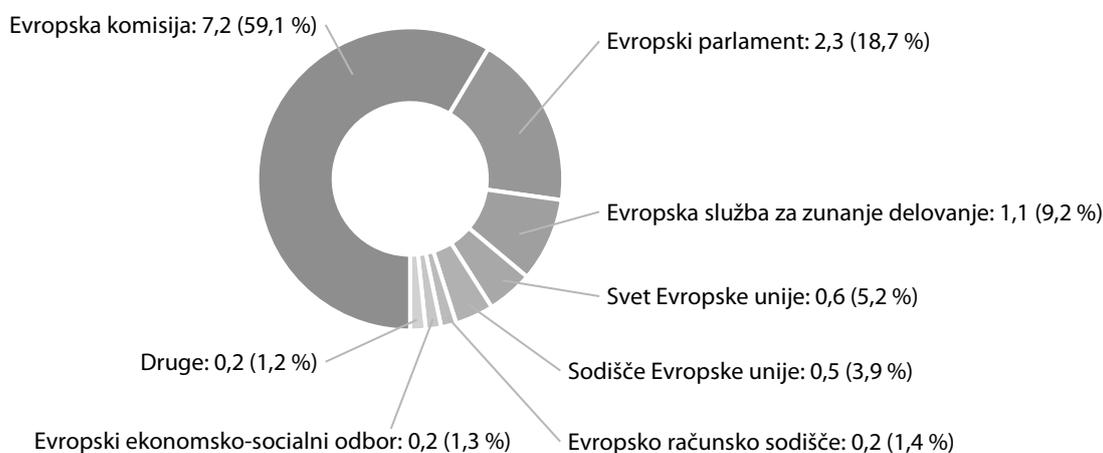
Skupaj: 12,3 milijarde EUR (6,4 % porabe proračuna EU)

Kaj je Sodišče revidiralo

Revizija Sodišča je zajemala upravne odhodke institucij in organov EU.

Razčlenitev plačil za leto 2023

(v milijardah EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov iz konsolidiranega zaključnega računa Evropske unije za leto 2023

Institucije in organi so leta 2023 za upravo porabili skupaj 12,3 milijarde EUR. Ta znesek je vključeval odhodke za plače in pokojnine (približno 70 % skupnega zneska) ter odhodke za stavbe, opremo, energijo, komunikacije in informacijsko tehnologijo.

Odhodke in računovodske izkaze Sodišča preuči zunanja revizijska družba. Na podlagi tega Sodišče vsako leto v Uradnem listu Evropske unije in na svojem spletišču objavi revizijsko mnenje in poročilo.

Kaj je Sodišče ugotovilo

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
12,3 milijarde EUR	Ne, v letih 2022 in 2023 ni bilo pomembnih napak.

Sodišče je preučilo 70 transakcij, ki so zajemale vse institucije in organe EU. Tako kot prejšnja leta ocenjuje, da je stopnja napake pod pragom pomembnosti.

Sodišče ni odkrilo nobenih pomembnih zadev v zvezi s Sodiščem Evropske unije, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom ali Evropskim varuhom človekovih pravic. Zunanji revizor Sodišča ni poročal o nobenih specifičnih zadevah.

Evropski parlament

Sodišče je leta 2023 v Parlamentu preučilo 16 transakcij, vključno z odhodki njegovih političnih skupin. Kot je poročalo že za leto 2022, notranja pravila za upravljanje odobritev za politične skupine niso bila v skladu s finančno uredbo. Na podlagi teh pravil namreč ni treba uporabiti odprtih ali omejenih postopkov javnega naročanja za naročila visoke vrednosti, temveč postopke javnega naročanja s pogajanji, kar omejuje konkurenco. Sodišče je odkrilo dva primera, v katerih sta politični skupini oddali tako naročilo visoke vrednosti, ter dva primera, v katerih politični skupini nista v celoti upoštevali notranjih pravil Parlamenta, saj nista vedno zbrali dovolj ponudb. Sodišče je odkrilo tudi druge primere neskladnosti s postopki javnega naročanja.

Svet Evropske unije

Sodišče v štirih plačilih, ki jih je preučilo, ni odkrilo količinsko opredeljivih napak. Meni, da v enem primeru Svet ni dovolj pojasnil desetletnega trajanja pogodbe o vzdrževanju stavb.

Evropska komisija

Sodišče je pri 26 plačilih Komisije, ki jih je preučilo, odkrilo dve količinsko opredeljivi napaki, eno v zvezi z izračunom plač, drugo pa v zvezi s pogodbo o nepremičninah.

Evropska služba za zunanje delovanje

Sodišče je pri 13 plačilih, ki jih je preučilo, odkrilo eno količinsko opredeljivo napako, ki se je nanašala na to, da pred podpisom najemne pogodbe za delegacijo EU ni bilo veljavnega postopka javnega naročila.

Odbor regij

Sodišče je v eni od dveh transakcij, ki jih je preučilo, odkrilo, da Odbor ni dovolj pojasnil desetletnega trajanja pogodbe o vzdrževanju stavb.

Evropski nadzornik za varstvo podatkov

Sodišče je v zvezi z izplačilom plač, ki ga je preučilo, ugotovilo zamude pri prejemanju in preverjanju izjav o pravicah do družinskih in otroških dodatkov.

Sodišče je preučilo nadzorne in kontrolne sisteme Evropskega parlamenta, pri čemer se je osredotočilo na štiri generalne direktorate z najvišjo porabo, pri katerih se pristopi k izvajanju predhodnih in naknadnih kontrol odhodkov razlikujejo. Evropski parlament je sprejel pobude za preprečevanje in odkrivanje goljufij, vendar ni imel strategije za boj proti goljufijam na ravni celotne institucije, da bi se na tej ravni usklajevali ukrepi.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče Evropskemu parlamentu priporoča, naj nadgradi svoje obstoječe ukrepe za boj proti goljufijam tako, da razvije strategijo za boj proti goljufijam na ravni celotne institucije.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji odhodkov EU za področje Evropska javna uprava so v poglavju 10 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.

Mehanizem za okrevanje in odpornost

Skupaj: 53,5 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

Mehanizem za okrevanje in odpornost od februarja 2020 (oziroma v primeru REPowerEU od 1. februarja 2022) podpira reforme in naložbe v državah članicah. Uporabljal se bo do 31. decembra 2026. Prvotno je bil financiran s sredstvi v višini 723 milijard EUR, in sicer v obliki nevračljivih nepovratnih sredstev (385 milijard EUR) in posojil (385 milijard EUR). Do konca leta 2023 je bilo prevzetih za 648 milijard EUR obveznosti, od tega 356,8 milijarde EUR v obliki nepovratnih sredstev in 290,9 milijarde EUR v obliki posojil. Ker je bilo mogoče za posojila zaprositi do avgusta 2023, znesek 94,5 milijarde EUR ni več na razpolago za posojila. Glavni cilj mehanizma je ublažiti gospodarske in socialne posledice pandemije COVID-19, da bodo gospodarstva držav članic odpornejša in bolj pripravljena na prihodnje izzive, tudi s pospešitvijo zelenega in digitalnega prehoda.

Komisija izvaja mehanizem z neposrednim upravljanjem, kar pomeni, da je za njegovo izvajanje neposredno odgovorna. Plačila iz mehanizma so odvisna od tega, ali države članice zadovoljivo izpolnijo mejnike in cilje, določene v prilogah k izvedbenim sklepom Sveta, v katerih so odobreni njihovi načrti za okrevanje in odpornost. Dodatne zahteve so, da cilji in mejniki, ki so bili prej zadovoljivo doseženi, ne smejo biti razveljavljeni ter da ni kršeno načelo o preprečevanju dvojnega financiranja. Pogoji za upravičenost, določeni v zadevni uredbi, vključujejo obdobje upravičenosti, načelo, da se ne škoduje bistveno, in nenadomeščanje tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov.

Države članice lahko predložijo zahtevke za izplačila do dvakrat letno, pri čemer morajo predložiti zadostne dokaze, da so bili zadevni mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni. Poleg tega morajo svojim zahtevkom za plačilo priložiti povzetek revizij in izjavo o upravljanju, ki zadeva predložene informacije. Kontrolni sistemi Komisije omogočajo predhodne ocene (predhodna preverjanja) zahtevkov držav članic za plačila in naknadne revizije v državah članicah, ki se opravijo, ko je plačilo izvršeno.

Komisija je do konca leta 2023 izvršila 37 plačil nepovratnih sredstev (2021: 1, 2022: 13 in 2023: 23) v skupnem znesku 141,6 milijarde EUR. Informacije o skupnem znesku, ki so ga države članice plačale končnim prejemnikom, niso na voljo.

Revidirana populacija Sodišča za leto 2023 je skupaj znašala 53,5 milijarde EUR in je zajemala vseh 23 plačil nepovratnih sredstev v višini 46,3 milijarde EUR ter obračune z njimi povezanega predhodnega financiranja v višini 7,2 milijarde EUR. Revizija Sodišča ni zajemala dela mehanizma za okrevanje in odpornost, ki zadeva posojila. Sodišče je preučilo 325 mejnikov in 127 ciljev, vključno s predhodnimi ocenami Komisije, da bi ocenilo, ali izpolnjujejo pogoje za plačilo in upravičenost. 30 ciljev je preverilo na kraju samem v šestih državah članicah. Preučilo je tudi naknadne revizije Komisije.

Ugotovitve Sodišča

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?
53,5 milijarde EUR	2023: skupni učinki ugotovitev Sodišča so pomembni, vendar ne vseobsegajoči.

Splošni revizijski dokazi, pridobljeni z delom Sodišča, kažejo, da 16 od 452 mejnikov in ciljev, ki jih je preučilo Sodišče, ni izpolnjevalo pogojev za plačilo ali upravičenost. Ti zadevajo sedem plačil v sedmih državah članicah. Glede na naravo modela porabe mehanizma za okrevanje in odpornost in to, da metodologija Komisije za začasno ustavitev plačil temelji na številnih presoajah, ki jih je treba opraviti, kar lahko privede do različnih razlag, Sodišče ne izračuna stopnje napake, ki bi bila primerljiva z drugimi področji porabe EU.

Ob upoštevanju teh omejitev ocenjuje, da je minimalni finančni učinek teh ugotovitev nad pragom pomembnosti Sodišča. Te ugotovitve so se nanašale na nezadovoljivo izpolnjevanje mejnikov in ciljev, ukrepe, ki so se začeli pred obdobjem upravičenosti in nadomeščanje tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov.

Primer cilja, ki ni bil zadovoljivo izpolnjen

Italija: cilj M1C1-9 – Podpora nadgradnji varnostnih struktur T1

Opis cilja v izvedbenem sklepu Sveta za Italijo:

„Vsaj pet ukrepov za okrepitev varnostnih struktur, dokončanih v okviru nacionalnega varnostnega perimetra za kibernetko varnost (PSNC) ter sektorja omrežij in informacijskih sistemov (NIS). [...]“

Država članica je predložila sedem poročil kot dokaz, da je izvedla ukrepe za okrepitev in nadgradnjo varnostnih struktur. Ta poročila so vključevala analizo stanja na področju kibernetne varnosti ter analizo tveganja in učinka, vendar se v skladu z revidirano direktivo o varnosti omrežij in informacij ti ukrepi štejejo zgolj kot eden od desetih elementov, potrebnih za obvladovanje tveganja, ki so mu izpostavljena omrežja in informacijski sistemi.

Komisija je menila, da je bilo teh sedem poročil dokaz o intervencijah za okrepitev.

Po mnenju Sodišča teh šest sporočil ni pomenilo izboljšav notranjih zmogljivosti za spremljanje in kontrole, temveč le analizo teh zmogljivosti. Intervencije so omogočile podlago za načrte za okrepitev kibernetne obrambe, vendar niso pomenile intervencij za okrepitev in nadgradnjo varnostnih struktur, kot se to zahteva v izvedbenem sklepu Sveta.

Sodišče je ugotovilo, da mejniki/cilji niso bili zadovoljivo izpolnjeni tudi pri plačilih za Avstrijo, Češko, Francijo, Grčijo in Portugalsko.

Sodišče je odkrilo tudi 15 primerov nejasno opredeljenih mejnikov in ciljev, ki so prispevali k temu, da je ocena njihovega zadovoljivega izpolnjevanja temeljila na bolj osebni presoji in/ali so ogrozili rezultate, ki jih je mogoče doseči z mehanizmom za okrevanje in odpornost.

Primer premalo specifičnega mejnika

Španija: mejnik 2 – Spremembe tehničnega gradbenega zakonika (TBC), predpisov o nizki napetosti v elektrotehnik (lver) in odobritev kraljevega odloka za ureditev javnih storitev polnjenja

Opis mejnika v izvedbenem sklepu Sveta za Španijo:

„Začetek veljavnosti: [...] ii) spremembe uredbe o nizkonapetostni elektrotehnik (LVER), da se vključijo obveznosti za polnilno infrastrukturo za parkirišča, ki niso povezana s stavbo, in [...]“

Med drugim je bila za mejnik potrebna sprememba zakonodaje o nizkonapetostni elektroniki, tako da bi ta zajemala obveznost namestitve polnilnih mest na parkiriščih, ki niso povezana s stavbo. Vendar v mejniku ni podrobno določen obseg obveznosti, na primer število ali odstotni delež polnilnih mest, ki jih je treba namestiti. Zato bi vsaka še tako nezahtevna sprememba zadostovala za zadovoljivo izpolnitev mejnika.

Komisija je posodobila svojo strategijo naknadnih revizij, da ta vključuje preglede razveljavitev, ne pa tudi pregledov nadomeščanja tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov. Naknadne revizije zdaj vključujejo nekatere preglede skladnosti z obdobjem upravičenosti, vendar se v njih za datum začetka ukrepa šteje datum nastanka stroškov, ne pa datum, ko je nastala zadevna pravna obveznost.

Ob reviziji nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost leta 2023 je Komisija dodala še 10 kontrolnih mejnikov za sedem držav članic, da bi odpravila na novo ugotovljene slabosti v njihovih kontrolnih sistemih. Za tiste države članice, pri katerih je bilo drugo ali tretje plačilo pogojeno z doseganjem kontrolnih mejnikov, so slabosti v kontrolnih sistemih pomenile tveganje za zaščito finančnih interesov EU in bi lahko vplivale na pravilnost odhodkov.

V sistemih poročanja in kontrol držav članic so bile stalne slabosti. To pomeni tveganje za zaščito finančnih interesov EU in lahko vpliva na pravilnost odhodkov.

Trajne slabosti v kontrolnih sistemih držav članic, o katerih je Sodišče poročalo v letu 2022

Španija: V sistemu poročanja ni popolnih informacij o napredku pri neizpolnjenih mejnikih/ciljih ter o dejanskih lastnikih, virih financiranja EU in plačanih zneskih.

Francija: Sistem upravljanja in poročanja ni povezan z drugimi informacijskimi sistemi za upravljanje ukrepov mehanizma. Ker ni integriranega informacijskega sistema za nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, pretok informacij ni avtomatiziran, kar pomeni tveganje za kakovost podatkov.

Hrvaška: V arhivskem sistemu še vedno ni mogoče zagotoviti podatkov o razpisih za zbiranje predlogov, za katere so bila javna naročila oddana pred vzpostavitvijo sistema.

Informacije, ki so jih države članice vključile v svoje izjave o upravljanju, niso bile vedno zanesljive.

Sodišče je pregledalo tudi poročanje GD za ekonomske in finančne zadeve (GD ECFIN) o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost za leto 2023 v njegovem letnem poročilu o dejavnostih in to, kako so bile te informacije predstavljene v letnem poročilu o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU. Ugotovitve in zaključki Sodišča niso skladni z izjavo odredbodajalca GD ECFIN. Kontrolni sistem mehanizma zagotavlja le malo informacij na ravni EU o tem, ali so bili naložbeni projekti, ki so se financirali v okviru mehanizma, skladni s pravili EU in nacionalnimi pravili. To je vplivalo na zagotovilo, ki ga je lahko dala Komisija, zaradi česar je nastala vrzel v zagotovilu. Glede na navedbe v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2023 je Komisija posodobila revizijske in kontrolne strategije za mehanizem, vključno z okrepljenimi kontrolami kontrolnih sistemov držav članic. Vendar je v zagotovilu za proračunsko leto 2023, ki ga je dal GD ECFIN, navedeno samo, da države članice izvajajo redne preglede, še vedno pa v njem ni zajeta uspešnost pregledov, ki so jih izvedle države članice. To je zlasti zaskrbljujoče, saj je neskladnost s pravili EU in nacionalnimi pravili, kot so tista v zvezi z naročanjem, državno pomočjo in upravičenostjo, pogosta v drugih programih porabe EU, na kontrolne sisteme držav članic pa vplivajo slabosti.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- oceni skladnost s pogoji za upravičenost tako, da uporabi datum prve (pravne) obveznosti kot datum začetka ukrepa,
- opredeli specifična merila o tem, kaj šteje za tekoče nadomeščanja tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov,
- zagotovi, da države članice nemudoma sprejmejo popravne ukrepe za odpravo preostalih slabosti v kontrolnih sistemih,
- uporabi rezultate svojih pregledov kontrolnih sistemov držav članic, da bi izrazila jasen zaključek o njihovi uspešnosti.

*Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jo je opravilo Sodišče, so v poglavju 11 **letnega poročila Sodišča za leto 2023**.*

Evropski razvojni skladi

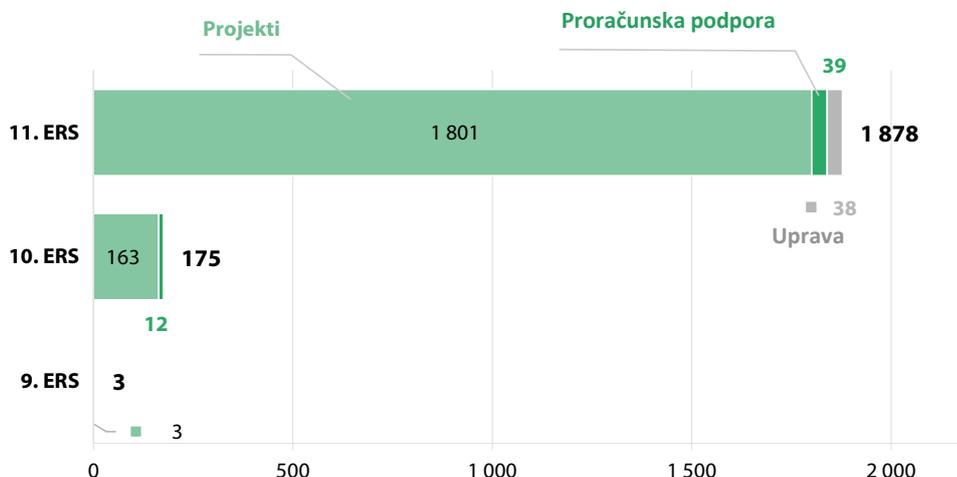
Skupaj: 2,1 milijarde EUR

Kaj je Sodišče revidiralo

Evropski razvojni skladi (ERS), ki so bili ustanovljeni leta 1959, so bili do konca leta 2020 glavni instrumenti zunaj splošnega proračuna EU, s katerimi je EU zagotavljala pomoč za razvojno sodelovanje afriškim (podsaharskim), karibskim in pacifiškim (AKP) državam ter čezmorskimi državami in ozemljem (ČDO). Glavni cilj ERS je zmanjšanje, dolgoročno pa tudi izkoreninjenje revščine v skladu z glavnim ciljem na področju razvojnega sodelovanja, kot je določen v členu 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

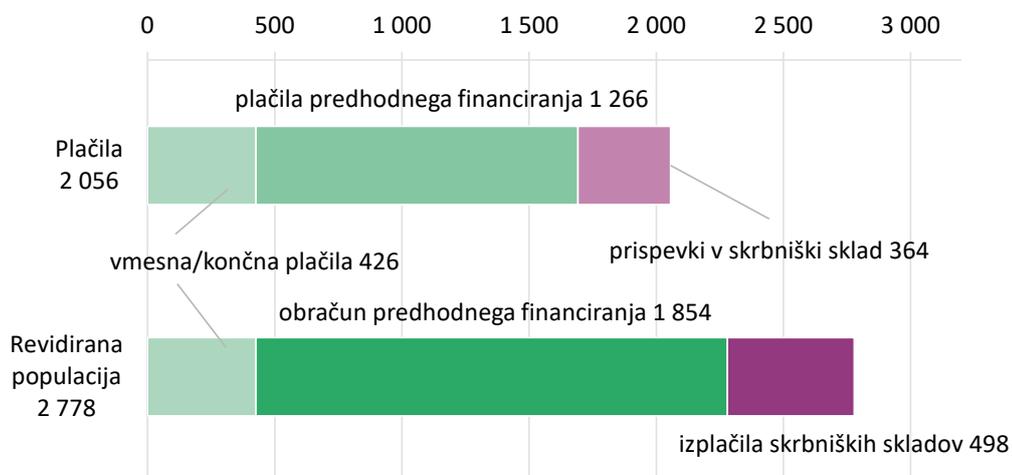
Plačila ERS po proračunskih vrsticah in vrstah plačil

(v milijonih EUR)

Plačila ERS in revidirana populacija

(v milijonih EUR)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi zaključnega računa za 9., 10. in 11. ERS za leto 2023

11. ERS zajema večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 je bila pomoč državam in regijam AKP za razvojno sodelovanje vključena v Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje Globalna Evropa kot del splošnega proračuna EU, pomoč ČDO za razvojno sodelovanje pa v Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, tudi Grenlandije.

Odhodki, obravnavani v tem poročilu, se nanašajo na podporo, ki se zagotavlja 76 državam na več različnih načinov, kot so javna naročila za gradnje, blago in storitve, nepovratna sredstva, proračunska podpora, ocene programov ter sporazumi o prispevku in sporazumi o prenosu pooblastila, sklenjeni s subjekti, ocenjenimi s stebrno oceno (npr. mednarodne organizacije).

ERS skoraj v celoti upravlja Generalni direktorat Komisije za mednarodna partnerstva (GD INTPA). Majhen delež (7 %) plačil ERS za leto 2023 je upravljal Generalni direktorat za sosedstvo in širitvena pogajanja (GD NEAR).

Ugotovitve Sodišča

Sodišče je ugotovilo, da v zaključnem računu ni bilo pomembno napačnih navedb.

Transakcije, povezane s prihodki, niso vsebovale pomembne stopnje napake.

Na odhodke za proračunsko leto 2023 so pomembno vplivale napake in Sodišče zanje daje negativno mnenje.

Revidirani znesek	Ali so bile ugotovljene pomembne napake?	Ocenjena najverjetnejša stopnja napake
2,8 milijarde evrov	Da	8,9 % (2022: 7,1 %)

V okviru revizije pravilnosti transakcij je Sodišče preučilo vzorec 140 transakcij, ki so bile reprezentativne za vse vrste porabe iz ERS. Vzorec je zajemal 31 transakcij, povezanih z nujnim skrbniškim skladom Evropske unije za Afriko, tri transakcije v zvezi s skrbniškim skladom Békou, 87 transakcij, ki jih je odobrilo 14 delegacij EU (Angola, Benin, Slonokoščena obala, Fidži, Gana, Gvineja Bissau, Kenija, Madagaskar, Malavi, Mavricij, Mozambik, Gambija, Togo in Uganda), in 19 transakcij, ki jih je odobrila sedež Komisije. Če je Sodišče v transakcijah odkrilo napake, je analiziralo njihove vzroke, da bi ugotovilo morebitne slabosti.

V 62 (44,3 %) od 140 preučenih transakcij so bile napake. Sodišče je na podlagi 52 napak, ki jih je količinsko opredelilo, ocenilo stopnjo napake v višini 8,9 %. Tri najpogostejše vrste napak so bili odhodki, ki niso nastali (45 %), odsotnost bistvenih dokazil (31 %) in neupravičeni odhodki (23 %). V letu 2023 so bile vse količinsko opredeljive napake, ki jih je odkrilo Sodišče, v transakcijah, povezanih z ocenami programov in nepovratnih sredstev ter sporazumi o prispevku in prenosu pooblastila z državami upravičenkami, mednarodnimi organizacijami in agencijami držav članic. Od 112 tovrstnih transakcij, ki jih je preučilo Sodišče, jih je 52 vsebovalo količinsko opredeljive napake, ki so pomenile 100 % ocenjene stopnje napake.

Odhodki, ki niso nastali: odvečni obračun predhodnega financiranja

Sodišče je revidiralo račun v vrednosti 2,3 milijona EUR, izdan na podlagi sporazuma o prispevku, ki je bil podpisan z mednarodno organizacijo in izveden v okviru posrednega upravljanja in ga je v celoti financirala EU. Račun se je nanašal na obračun stroškov na podlagi finančnega poročila, ki ga je mednarodna organizacija predložila za obdobje do 15. aprila 2023.

Sodišče je med revizijo ugotovilo, da je to finančno poročilo vključevalo 1,8 milijona EUR predplačil, ki ne štejejo za nastale stroške in so zato neupravičena. Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da Komisija ni izvedla zadostnih kontrol za zmanjšanje tveganja obračuna neupravičenih odhodkov. Sodišče je odkrilo 14 transakcij s podobnimi napakami.

Tako kot v prejšnjih letih je Sodišče z zamudo prejelo zahtevano dokumentacijo od nekaterih mednarodnih organizacij, zato je tudi svoje delo izvajalo z zamudo. Te organizacije so zagotovile le omejen dostop do dokumentov (npr. v formatu, ki je samo za branje), kar je oviralo načrtovanje, izvajanje in nadzor kakovosti revizije Sodišča. Težave so se nadaljevale kljub temu, da je Komisija s temi organizacijami stalno komunicirala in skušala težave rešiti.

Letno poročilo o dejavnostih in druge ureditve upravljanja

GD INTPA je tako kot v prejšnjih letih objavil akcijski načrt za obravnavanje slabosti pri delovanju svojega sistema kontrol. V letih 2021 in 2022 je Sodišče poročalo o zadovoljivem napredku pri izvajanju akcijskega načrta za leti 2020 in 2021.

Do aprila 2024 se je stanje izvajanja akcijskega načrta za leto 2021 v primerjavi z letom prej izboljšalo. Komisija je zaključila še en ukrep, s čimer se je skupno število zaključenih ukrepov povečalo na pet. Trije ukrepi so se še izvajali. GD INTPA je v svojem akcijskem načrtu za leto 2022 ponovno povečal število ukrepov, tokrat na deset. Štirje so bili zaključeni, šest pa se jih je še izvajalo. Akcijski načrt za leto 2023 vključuje 13 ukrepov, vključno s štirimi novimi. Do aprila 2024 je bilo zaključenih pet ukrepov, osem pa se jih je še izvajalo.

Študija GD INTPA o stopnji preostale napake

Leta 2023 je zunanji izvajalec v imenu GD INTPA izdelal 12. študijo o stopnji preostale napake. Njen namen je oceniti stopnjo napak, ki so ostale kljub vsem upravnim pregledom, ki jih je izvedel GD INTPA za preprečevanje, odkrivanje in popraviljanje takšnih napak na celotnem področju svoje pristojnosti, ter sprejeti zaključek o uspešnosti teh pregledov.

Za študijo o stopnji preostale napake za leto 2023 je GD INTPA uporabil vzorec 480 transakcij, tako kot v prejšnjih letih (vrednost nekaterih transakcij v vzorcu je bila višja od *intervala vzorčenja*, zato je bila končna velikost vzorca 413 transakcij). V študiji je bilo ocenjeno, da skupna stopnja preostale napake znaša 0,97 %, kar je že osmo leto zapored pod 2-odstotnim *pragom pomembnosti*, ki ga je določila Komisija.

Študija o stopnji preostale napake ni *posel dajanja zagotovila* ali revizija; temelji na metodologiji in priročniku za študijo o stopnji preostale napake, ki ju zagotovi GD INTPA. V prejšnjih letnih poročilih Sodišča o ERS so že bile opisane omejitve pri študijah, ki bi lahko prispevale k prenizko navedeni stopnji preostale napake.

Pregled letnega poročila o dejavnostih za leto 2023

Izjava generalnega direktorja o zanesljivosti v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2023 ne vključuje nobenih pridržkov. GD INTPA je od leta 2018 naprej znatno zmanjšal obseg pridržkov (tj. delež odhodkov, v zvezi s katerimi so bili izrečeni), in sicer najprej s 16 % na 1 % in nato na nič.

Kaj Sodišče priporoča

Sodišče priporoča Komisiji, naj:

- o pri izračunavanju ocen izračunov za ločitev proračunskih let upošteva spremembe pogodb, ki so bile opravljene po koncu obdobju poročanja,
- o okrepi preglede pred izvršitvijo plačil,
- o sprejme ukrepe za izboljšanje kontrolnih sistemov za obračun predhodnega financiranja, ki se nakaže organizacijam, ocenjenim s stebrno oceno.

Želite izvedeti več? Vse informacije o reviziji evropskih razvojnih skladov so v **letnem poročilu** o dejavnostih, financiranih iz 9., 10. in 11. evropskega razvojnega sklada, za leto 2023.

Ozadje

Evropsko računsko sodišče in njegovo delo

Sodišče je neodvisni zunanji revizor Evropske unije. Sedež ima v Luxembourg, zaposluje pa približno 900 uslužbencev vseh narodnosti EU. Poslanstvo Sodišča je prispevati k izboljševanju uprave in finančnega poslovanja EU, spodbujati odgovornost in preglednost ter delovati kot neodvisni varuh finančnih interesov državljanov EU. Revizijska poročila in mnenja Sodišča so bistven člen v verigi odgovornosti v EU. Z njimi se zahteva odgovornost od tistih, ki so pristojni za izvajanje politik in programov EU: Komisije, drugih institucij in organov EU ter upravnih organov v državah članicah. Sodišče opozarja na tveganja, daje zagotovila, prikazuje pomanjkljivosti in dobre prakse ter snovalcem politike in zakonodajalcem EU ponuja usmeritve za izboljšanje upravljanja politik in programov EU. S svojim delom zagotavlja, da evropski državljani vedo, kako se porablja njihov denar.

Tony MURPHY
Irska

Nikolaos MILIONIS
Grčija

Klaus-Heiner LEHNE
Nemčija

Bettina JAKOBSEN
Danska

Jan GREGOR
Češka

Mihails KOZLOVS
Latvija

Ildikó GÁLL-PELCZ
Madžarska

Annemie TURTELBOOM
Belgija

Viorel ȘTEFAN
Romunija

Ivana MALETIĆ
Hrvaška

François-Roger CAZALA
Francija

Joëlle ELVINGER
Luksemburg

Helga BERGER
Avstrija

Marek OPIOŁA
Poljska

Jorg Kristijan PETROVIĆ
Slovenija

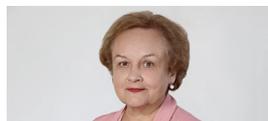
Stef BLOK
Nizozemska

George Marius HYZLER
Malta

Lefteris CHRISTOFOROU
Ciper

Laima Liucija ANDRIKIENĖ
Litva

Keit PENTUS-ROSIMANNUS
Estonija

Katarína KASZASOVÁ
Slovaška

João LEÃO
Portugalska

Alejandro BLANCO FERNÁNDEZ
Španija

Carlo Alberto MANFREDI SELVAGGI
Italija

Petri SARVAMAA
Finska

Hans LINDBLAD
Švedska

Opomba: stanje julija 2024.

Izdelki Sodišča

Sodišče pripravlja:

- letna poročila, ki večinoma vsebujejo rezultate revizijskega dela za revizije računovodskih izkazov in skladnosti za proračun Evropske unije in evropske razvojne sklade, pa tudi vidike upravljanja proračuna in smotrnosti poslovanja,
- posebna poročila, v katerih so predstavljeni rezultati izbranih revizij posameznih politik ali področij porabe ali proračunskih ali upravljavskih zadev,
- specifična letna poročila za agencije, decentralizirane organe in skupna podjetja EU,
- mnenja o novi ali posodobljeni zakonodaji, ki pomembno vpliva na finančno poslovanje, ki so pripravljena na zahtevo drugih institucij ali na pobudo Sodišča,
- preglede, ki zagotavljajo opis politik, sistemov, instrumentov ali bolj osredotočenih tem ali informacije o njih.

Na kratko o revizijskem pristopu za izjavo o zanesljivosti

Mnenja v izjavi Sodišča o zanesljivosti temeljijo na objektivnih dokazih, pridobljenih z revizijskim preizkušanjem v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja.

Kot je navedeno v strategiji Sodišča za obdobje 2021–2025, bo Sodišče tudi za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 izpopolnjevalo svoj revizijski pristop ter uporabljalo razpoložljive podatke in informacije, kar mu bo omogočilo, da še naprej daje zanesljiva zagotovila na podlagi svojega mandata iz Pogodbe in povsem skladno z mednarodnimi standardi revidiranja javnega sektorja.

Zanesljivost zaključnega računa

Ali so informacije v zaključnem računu EU popolne in točne?

Generalni direktorati Komisije vsako leto opravijo na sto tisoče knjižb, ki zajemajo informacije iz vrste različnih virov (tudi iz držav članic). Sodišče preverja, ali računovodski procesi potekajo pravilno in ali so tako dobljeni računovodski podatki v računovodskih izkazih EU popolni ter pravilno evidentirani in predstavljeni. Za revidiranje zanesljivosti zaključnega računa Sodišče od svojega prvega mnenja, izdanega leta 1994, uporablja pristop potrjevanja.

- Sodišče oceni računovodski sistem, da se prepriča, da je ta sistem dobra osnova za pripravo zanesljivih podatkov.
- Oceni ključne računovodske postopke, da se prepriča, da pravilno delujejo.
- Izvede analitične preglede računovodskih podatkov, da se prepriča o njihovi usklajeni predstavitvi in smiselnosti.

- Neposredno kontrolira vzorec knjižb, da se prepriča, da z njimi povezane transakcije obstajajo in so točno evidentirane.
- Kontrolira računovodske izkaze, da se prepriča, da pošteno predstavljajo finančno stanje.

Pravilnost transakcij

Ali so transakcije, povezane z zaključnim računom EU, ki se nanašajo na prihodke in plačila, ki so bila pripoznana kot stroški, skladne s pravili?

Iz proračuna EU se upravičencem v EU in drugje po svetu izvršujejo milijoni plačil. Večino te porabe upravljajo države članice. Sodišče za pridobitev potrebnih dokazov oceni sisteme za vodenje in kontrolo prihodkov in plačil, ki so bila pripoznana kot stroški (tj. končnih plačil in obračuna predujmov), ter preuči vzorec transakcij.

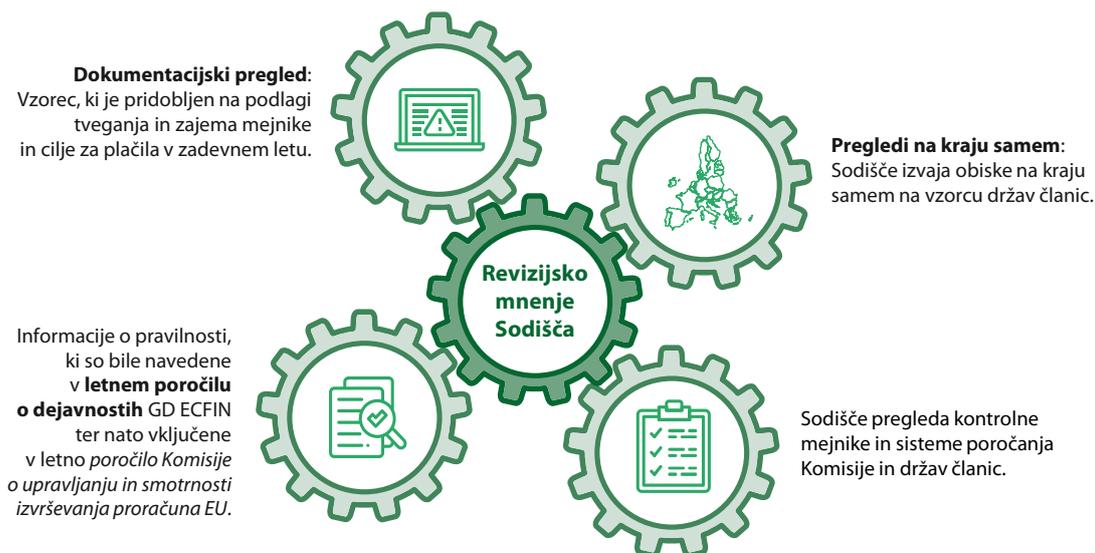
Kadar so izpolnjeni pogoji ustreznih mednarodnih standardov revidiranja, Sodišče pregleda in ponovno izvede preglede in kontrole, ki so jih opravili tisti, ki so odgovorni za izvrševanje proračuna EU. V celoti upošteva vse popravljalne ukrepe, izvedene na podlagi teh kontrol.

- Sodišče oceni sisteme za prihodke in odhodke, da bi določilo njihovo uspešnost pri preverjanju pravilnosti transakcij.
- Sodišče vzame statistične vzorce transakcij, da dobi osnovo za podrobno preizkušanje, ki ga opravijo revizorji Sodišča. Podrobno preuči transakcije iz vzorcev, tudi v prostorih končnih prejemnikov sredstev (npr. kmetov, raziskovalnih inštitutov, družb, ki na podlagi javnega naročila izvajajo gradnje ali storitve), da pridobi dokaze o tem, da s tem povezani dogodek obstaja, je pravilno evidentiran in skladen s pravili za izvrševanje plačil.
- Napake analizira in razvrsti na količinsko opredeljive in količinsko neopredeljive. Transakcije vsebujejo količinsko opredeljive napake, če na podlagi pravil plačilo ne bi smelo biti odobreno. Sodišče količinsko opredeljive napake ekstrapolira, da dobi ocenjeno stopnjo napake za vsa področja, za katera pripravi oceno. Ocenjeno stopnjo napake nato primerja z 2-odstotnim pragom pomembnosti in oceni, ali so napake vseobsegajoče.
- V svojih mnenjih upošteva te ocene in druge ustrezne informacije, kot so letna poročila o dejavnostih in poročila drugih zunanjih revizorjev.
- O vseh ugotovitvah razpravlja z organi v državah članicah in Komisijo, da potrdi točnost podatkov.

Revizijski pristop in metodologija, ki ju Sodišče uporablja za pripravo izjave o zanesljivosti glede pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost

- Sodišče o pravilnosti odhodkov mehanizma za okrevanje in odpornost izda ločeno mnenje v okviru izjave o zanesljivosti za proračun EU. Sodišče namreč meni, da je model izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost drugačen in začasen instrument. S tem mnenjem želi dati razumno zagotovilo o plačilih in na njegovi podlagi zagotoviti podrobne informacije v izjavi o zanesljivosti (glej [slika 16](#)).
- Sodišče večino svojih zagotovil pridobi s preizkušanjem podatkov in oceno nadzornih in kontrolnih sistemov. Zagotovilo Sodišča dopolnjujejo letna poročila o dejavnostih, letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU in poročila Službe za notranjo revizijo.
- Sodišče pri svojem delu ravna v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi in s tem zagotavlja, da so njegova revizijska mnenja podprta z zadostnimi in ustreznimi revizijskimi dokazi.

Slika 16 – Revizijsko mnenje o mehanizmu za okrevanje in odpornost

Vir: Evropsko računsko sodišče

Vsi izdelki Sodišča so objavljeni na spletišču www.eca.europa.eu.
Več informacij o revizijskem procesu za pripravo izjave o zanesljivosti je v Prilogi 1.1 k
letnemu poročilu Sodišča za leto 2023.

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane določljive fizične osebe, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Ponovna uporaba naslednjih slik je dovoljena ob navedbi imetnika avtorskih pravic, vira in, če so omenjena, imen fotografov:

Str. 4: © Evropska unija, vir: Evropsko računsko sodišče/Sophie Margue.

Str. 48: © Evropska unija, vir: Evropsko računsko sodišče.

Str. 76: © Evropska unija, vir: Evropsko računsko sodišče; arhitekta stavb: Paul Noël (1988) in Jim Clemes (2004 in 2013).

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

Str. 9: slika 1 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Str. 31: slika 1 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane.

Str. 35: © [Getty Images](#), 2017/vgajic.

Str. 43: © [stock.adobe.com](#)/Bits and Splits.

Str. 47: © [NMA](#).

Str. 52: © [depositphotos.com](#).

Str. 57: © [stock.adobe.com](#)/bluedesign.

Str. 60: © [stock.adobe.com](#)/Max Zolotukhin.

Str. 75: slika 16 je bila oblikovana z uporabo ikon [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Vse pravice pridržane, tudi ikona zobnika, ki ga je spremenilo Evropsko računsko sodišče, © [stock.adobe.com](#)/Ramziia.

Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2024

PDF	ISBN 978-92-849-2716-6	ISSN 2812-1775	doi:10.2865/246152	QJ-AS-24-001-SL-N
Print	ISBN 978-92-849-2723-4	ISSN 2812-1783	doi:10.2865/66248	QJ-AS-24-001-SL-C
HTML	ISBN 978-92-849-2692-3	ISSN 2812-1775	doi:10.2865/797913	QJ-AS-24-001-SL-Q

Nekaj besed o dokumentu Na kratko o reviziji EU za leto 2023

V dokumentu Na kratko o reviziji EU za leto 2023 je pregled letnih poročil Sodišča o splošnem proračunu EU in evropskih razvojnih skladih za leto 2023, v katerih je predstavljena izjava Sodišča o zanesljivosti v zvezi z zanesljivostjo zaključnih računov ter zakonitostjo in pravilnostjo z njima povezanih transakcij. Sodišče je revidiralo tudi mehanizem za okrevanje in odpornost ter dalo ločeno mnenje o zakonitosti in pravilnosti zadevnih odhodkov. V dokumentu so navedene tudi ključne ugotovitve Sodišča v zvezi s prihodki in glavnimi področji porabe v okviru proračuna EU ter evropskih razvojnih skladov, pa tudi ugotovitve v zvezi z upravljanjem proračuna in finančnim poslovanjem.

Celotni besedili poročil sta na voljo na spletišču eca.europa.eu.

Evropsko računsko sodišče je neodvisni zunanji revizor Evropske unije. Opozarja na tveganja, daje zagotovila, prikazuje pomanjkljivosti in dobre prakse ter oblikovalcem politike in zakonodajalcem EU ponuja usmeritve za izboljšanje upravljanja politik in programov EU. S svojim delom zagotavlja, da evropski državljani vedo, kako se porablja njihov denar.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije